

ΜΙΘΡΙΔΑΤΗΣ ΕΥΠΑΤΩΡ

Περὶ τοῦ Μιθριδάτου πολλά ἐγράφησαν καὶ κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους καὶ κατὰ τοὺς νεωτέρους· ἢ κατὰ τῆς πανισχύρου Ρώμης μακρὰ πάλη του διηγήσῃ τὸ ὄνομα του, αἱ τραγικαὶ περιπέτειαι τοῦ βίου του ἐνέπνευσαν καὶ ποιητὰς καὶ καλλιτέχνας, καὶ ὅμως πρῶτον ἤδη ἀφιερῶνται εἰς αὐτὸν εἰδικὴ μονογραφία, ἐκτενὴς καὶ σπουδαία. Τὸ ἔργον ἐπεχείρησεν ὁ γνωστός καὶ παρ' ἡμῖν γάλλος λόγιος κ. Θεόδωρος Ρεϊνάχ, τὸ ἐξετέλεσε δὲ μετὰ πλήρους ἐπιτυχίας⁽¹⁾. Ἐνεκρτήτως τῆς ἀξίας του, τὸ βιβλίον τοῦ κ. Ρεϊνάχ ἐνδιαφέρει ἡμᾶς, καθόσον ἡ ἱστορία τοῦ Μιθριδάτου συνέχεται ἀναποσπάστως μὲ τὴν ἱστορίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους. Ὁ μεγαλεπήβολος βασιλεὺς τοῦ Πόντου, ἀναλαβὼν τὴν συμπλήρωσιν τοῦ διακοπέντος ἔργου τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου, ἠθέλησε νὰ συγκροτήσῃ κράτος Ἀσιατικοευρωπαϊκόν, ἐκπροσωποῦν τὸν Ἑλληνικὸν πολιτισμόν. Ὅτι ἀπέβλεπεν εἰς τοῦτο μαρτυρεῖται ὄχι μόνον ἐκ τῶν χωρῶν, εἰς τὰς ὁποίας διὰ τῶν πολέμων του κατώρθωσεν ἢ ἐπροσπάθησε νὰ ἐκτείνῃ τὰς κατακτήσεις του, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν διπλωματικῶν συνδυασμῶν τῆς προβλεπτικῆς πολιτικῆς του. «Ἐπεριεδόνημενος ἐξ ἑνὸς εἰς τὴν Ἰρρανικὴν καταγωγὴν του» παρουσιάζεται ὡς διάδοχος τοῦ τε Δαρείου καὶ τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου, ἐν ᾧ ἀπ' ἑτέρου προσελκύει τοὺς Ἕλληνας, κεντῶν τὴν ἐθνικὴν φιλοτιμίαν των. Ὅτε μὲν περιθαλπεί μίς τὴν αἰλὴν του Αἰγυπτίον ἡγεμονόπαιδα, «εἴτε ὡς ὄμηρον εἴτε ὡς ὑποτελῆ του ἐπίδοξον» διάδοχον τῶν Πτολεμαίων, ὅτε δὲ ἐνεργεῖ κρυφίως εἰς Συρίαν ὅπως ἐξασφαλίσῃ δι' ἑαυτὸν τὸ διαμφισθητούμενον διάδημα τῶν Σελευκιδῶν. Ἀλλ' ἐνώπιον αὐτοῦ ὑφύεται πρόσκομμα, ὅμοιον τοῦ ὁποίου δὲν ἀντιμετώπισεν ἡ μέγας Μακεδὼν κατακτητῆς. Τὸ πρόσκομμα τοῦτο ἦτο ἡ ἀκαθάρτος ἰσχύς τῆς Ρώμης, ἥτις, κυρία ἤδη τοῦ ἐνὸς ἡμίσεος τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθους, ὠθεῖτο μοιραίως καὶ εἰς τοῦ ἄλλου ἡμίσεος τὴν κατάκτησιν. Τὴν Ρώμην ὁ Μιθριδάτης δὲν ἐπολέμησεν ἐμφορούμενος μίσους κληρονομικοῦ καὶ ἐμφύτου ὡς ὁ Ἀννίβας. Ἐτὴν ἐπολέμησεν ἐξ ἀνάγκης, οὐδ' αὖτως ὄνειρο-

» πολῶν τὴν καταστροφὴν τῆς. Ἀπ' ἐναντίας» ἰκθύμως ἠθέλην ἐπιδιώξει τὴν μετ' αὐτῆς συνεννόησιν πρὸς διανομὴν τῆς κοσμοκρατορίας. Τί» ὁδ' ἐπεζήτηε ἄλλο ἢ ὅ,τι εἰρηνικῶς ἐπῆλθεν ὡς» νέκ τῆς φορᾶς αὐτῆς τῶν πραγμάτων μετὰ» παρέλευσιν πέντε ἑκατονταετηρίδων, ὅποτε,» μετὰ τὴν ἀποβίωσιν τοῦ Θεοδοσίου, ἡ Ρω» μαϊκὴ αὐτοκρατορία, ὑπὸ τὸ ἴδιον αὐτῆς βα» ρρος καταπίπτουσα, ἐδιχάσθη εἰς δύο μερίδας,» μελλούσας ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ν' ἀπομα» κρυνθῶσιν ἀλλήλων: τὸ λατινικὸν κράτος ἐν» Ὁρῶμη, καὶ τὸ Ἑλληνικὸν κράτος ἐν Κωνσταν» τिनουπόλει.»⁽¹⁾

Πρὶς πραγματοποίησιν τοιαύτης μεγάλης ἰδέας ἀπηρτίετο μακρὰ προπαρασκευαστικὴ ἐργασία. Δωδεκαετῆς μόλις ὁ Μιθριδάτης εἶδε τὸν πατέρα του δολοφονούμενον. Τὸ σαλευόμενον ἐπὶ τῆς παιδικῆς κεφαλῆς του στέμμα ἐπεβουλεύετο καὶ ὑπὸ τῆς μητρὸς του αὐτῆς καὶ ὑπὸ τῶν θριαμβευσάντων ἐχθρῶν τῶν προκατόχων του. Μετὰ δύο ἐτῶν πείραν τῶν κινδύνων, ὑπὸ τῶν ὁποίων καὶ ἡ ζωὴ του αὐτὴ περιεστοιχίζετο, ὁ νεκρὸς βασιλεὺς τοῦ Πόντου ἐδραπέτευσεν ἐκ τοῦ ἀνακτόρου του. «Κρυπτόμενος» ἐντὸς τῶν δασῶν εἰς τὰ ἄγρια παρὰ τὰ σύ» ννορα τοῦ κράτους του ὄρη, διῆλθεν ἐπὶ ἑπτὰ» ἔτη βίον φυγάδος, τὴν μὲν ἡμέραν διώκων τὰ» θηρία, τὰ ὅποια ἐφόνευε διὰ τῶν βελῶν του» ἢ ἐπνιγε μὲ τοὺς σιβαρούς του βραχιόνας,» πτὴν δὲ νύκτα κοιμώμενος ὑπὸ τὸν ἀστερόεντα» οὐρανόν, μακρὰν τοῦ ὑπόπτου ἀσύλου τῶν κα» πταικουμένων χωριῶν. Οὕτω ἐτεληρύνθη τὸ σι» ἠδρῶν ἐκεῖνο σῶμα, οὕτω ἔλαβεν ἀνεξιτήτως» πτόν ἀδαμαστον τύπον τῆς ἢ ἀτίθασος ἐκείνης» κκαρτερικῆς ψυχῆς.»

Ἐκ τοῦ κρυφῆσθαι τοῦ ἐπανῆλθεν εἰς Σινώπην εἰκοσαετῆς» περιεστοιχισθεὶς ὑπὸ τῶν ἀρχαίων» τοῦ πατρὸς του φίλων, Ἑλλήνων τῶν πλείστων, ἀνέλαβε τὴν βασιλείαν, συνδέσας δ' ἐκ νέου» τὰς χαλαρωθείσας ἐν τῷ μεταξύ σχέσεις μετὰ» τῆς Ἑλλάδος, διῆλθεν ἔτη ἰκανὰ ἀναδιοργα» νίζων τὰς στρατιωτικὰς του δυνάμεις καὶ, εἴτε» διὰ προσαρτήσεων, εἴτε διὰ συμμαχιῶν καὶ ἐ» πιγαμιῶν, ἐπεκτείνων τὴν ἐξουσίαν ἢ τὴν ἐπι» ροὴν του εἰς τὰ ἀρκτικά παράλια τοῦ Εὐξείνου» πόντου καὶ εἰς τὰς περὶ αὐτὸν χώρας τῆς Μι-

(1) Mithridate Eupator, Roi de Pont, par Théodore Reinach. Paris, Firmin Didot et Cie εἰς μέγας 8ον σ. XVI καὶ 494.

(1) Ὅρα ἐν προλόγῳ, σελ. VIII—IX.

κράς Ἀσίας, τὴν Καππαδοκίαν, τὴν Παφλαγονίαν, τὴν Βιθυνίαν καὶ τὴν Ἀρμενίαν· ἢ πρὸς μεσημβρίαν διέλιξις τῶν σχεδίων του δὲν ἠδύνατο ἢ νὰ ἐπιφέρει τὴν πρὸς τὴν Ῥώμην σύγκρουσιν. Αὕτη ἐπῆλθε κατὰ τὸ 89 π.Χ., εὐθὺς δ' ἀπ' ἀρχῆς προσέλαβε τὸν χαρακτῆρα πάλης μεταξὺ τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ τῆς Ῥωμαϊκῆς κυριαρχίας. Οἱ ἐν Ἀσίᾳ καὶ οἱ ἐν Εὐρώπῃ Ἕλληνας, καίτοι ὑπὸ διαφόρους ὄρους ὑφιστάμενοι τὴν ἀπώλειαν τῆς ἀνεξαρτησίας, ἐτάχθησαν ἀπὸ κοινοῦ ὑπὸ τὴν ἡγεμονίαν τοῦ βασιλέως τοῦ Πόντου, ὑποσχομένου εἰς αὐτοὺς νέαν περίοδον ἐθνικῆς αὐθυπαρξίας καὶ τὴν ἀπαλλαγὴν ὄσων δεινῶν συνεπέφερον ἢ ξένη κατὰκτισις.

»Τὰ ἐκ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας ὑπὸ τῆς Ῥωμαϊκῆς ἀρχῆς εἰσπραττόμενα ἔσοδα ἦσαν μεγάλα καὶ αὐτὰ, ἀλλὰ πολὺ μεγαλειότερα ἦσαν τὰ κέρματα παρὰ τῶν κοιτῶν ἐκμυζώμενα ποσσά. Τὸ διπλάσιον τοῦλάχιστον τῶν εἰς τὸ δημόσιον ταμεῖον εἰσπρῶμενων κατέβαλλον οἱ φορολογούμενοι ὅπως κορέσωσι τοὺς εἰσπράκτορας τοὺς εἰς ἀπάσας τὰς βαθυμίδας τῆς κυβερνητικῆς κλίμακος ἀντιπροσώπους τῆς ἐξουσίας, καὶ τοὺς ἐκ παντοίων καταχρήσεων πορίζομένους ἄνομα κέρδη. Οἱ δὲ οὕτω καταπιεζόμενοι οὐδεμίαν εἶχον καταφυγὴν. Ἐν Ῥώμῃ, νιδίως ἀπὸ τῆς μεταρρυθμίσεως τῶν Γραμμῶν, οἱ δικασταὶ ἐξελέγοντο ἐκ τῆς αὐτῆς τάξεως, πρὸς τὴν ὑποίαν ἀνῆκον οἱ ἐν Ἀσίᾳ ἀδικούντες· πῶστε οὐδὲν ἠδύνατο νὰ ἐλπίσῃ ἐκ τῶν δικαστηρίων ὁ ἀδικούμενος Ἕλληνας, καὶ μάλιστα οὐδ' Ἀσιάτης Ἕλληνας. Οἱ εὐφυέστεροι τῶν συνηγῶρων σκώμματα μόνον καὶ ὕβρεις ἐξεσφενδύοντιζον κατὰ τοῦ σκυλολογίου ἐκείνου. Ὡς μάρτυς, ὁ Ἕλληνας ἦτο ὑποπτος.—ὡς ἐνάγων, οὐδεμίαν ἀπῆλαυε συμπαθείας,—ὡς ἐναγόμενος δὲ ἐθεωρεῖτο ἐκ προοιμίων ἄξιος καταδίκης. Ὁ ἀρμόστης τῆς ἐπαρχίας ἦτο συνήθως εὐπατριδῆς σπατάλος καὶ καταχρεῶς, κύριον πᾶσι μέλημα τὸ πῶς νὰ θησαυρίσῃ πλειότερα χρήματα κατὰ τὴν βραχεῖαν τῆς ἀρχῆς του ἡδιάρκειαν, κατὰ συνέπειαν δὲ ἐκλείει τοὺς ὀφθαλμούς, ἀφίνων τοὺς τελῶνας καὶ εἰσπράκτορας ἡσύχους, καὶ οὗτοι ἀπ' ἐτέρου ὑπεβοήθουν τὰς καταχρήσεις ἐκείνου ἢ καὶ διενέμοντο μετ' αὐτοῦ τὴν λείαν των.... Χάρις εἰς τὴν τοιαύτην καταθλιπτικὴν διοίκησιν, ἢ Μικρᾶ Ἀσία ἔβαινε ταχέως πρὸς τελείαν καταστροφήν.... Οἱ ἀπληγισμένοι κάτοικοι τῆς δὲν νετόλμων νὰ σκεφθῶσι περὶ ἐπαναστάσεως, τῆς ὁποίας τὸ πιθανώτερον ἀποτέλεσμα θὰ ἦτο τὸ νὰ γείνη βαρύτερος ἐπὶ ὁ ζυγός, ἀλλ' ἐπερίημενον ἐν σιωπῇ τὴν ὄραν τῆς ἐκδικήσεως, ἐλπίζοντες καὶ κρυφίως ὑποκινούντες τὴν ἐλευσιν ἡξένου ἐξῶθεν ἐλευθερωτοῦ. Ἄν αἰφνης ὑπέφωσκεν ἀκτις ἐλπίδος, ἂν ἀπᾶς ἢ ἀήττητος

Ῥώμη ἐφαίνετο ὑποχωροῦσα, τότε ἡ ἐκρηξις ἠθέλην ἐπέλθει τόσο μᾶλλον βιαιοτέρα καθόσον ἐβράδυνε νὰ ἐπέλθῃ.»

Ἐνῶ τοιαῦτα ἐπασχον ὑπὸ τοὺς Ῥωμαίους οἱ Ἕλληνας τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, καὶ ἐνῶ αἱ Μακεδονικαὶ δυναστεῖαι τῶν Λαγιδῶν καὶ τῶν Σελευκιδῶν ἐπνεον τὰ λοιπῆα, ἢ Ῥώμη αὐτὴ ἐσπαράσσετο ὑπὸ ἐμφυλίων διχονοιῶν, αἱ ὁποῖαι, ἀνακαλόμεναι καὶ ἐκτὸς τῆς Ἰταλίας, ἐφαίνοντο παραλύουσαι ἢ ἐξουδετεροῦσαι τὴν στρατιωτικὴν δυνάμιν τῆς. Ἡ πολιτικὴ ἀκαταστασία ἐντὸς τῆς Ῥώμης ἐπέφερε τὴν χαλάρωσιν τῆς πειθαρχίας ἐκτὸς αὐτῆς. Οἱ ἐπ' ὀνόματι τῆς Ῥώμης πολεμοῦντες στρατοὶ, μὴ ὑπέκρινοντο εἰς ἐνείαν ὡς ἄλλοτε διεύθυνσιν ἐξεπροσώπων ἐν τῇ ξένη τὰς ἀλληλομαχοῦσας ἐν τῇ πατρίδι φατρίες. Ὁ Μιθριδάτης ἐπωφελήθη τῆς περιστάσεως πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν σκοπῶν του. Αἱ πρῶται ἐν τῇ Μικρᾷ Ἀσίᾳ ἐπιτυχίαι του ἐνέπλησαν θάρρους καὶ ἐλπίδων τοὺς ὑπὸ τὸν ζυγὸν τῆς Ῥώμης Ἀσιάτας Ἕλληνας, αἱ δ' ἐλπίδες ἐκείνων μετεδόθησαν καὶ εἰς τοὺς πέραν τοῦ Αἰγαίου ἀδελφούς των.

»Οἱ ἐν Εὐρώπῃ Ἕλληνας δὲν εἶχον τοὺς αὐτοὺς λόγους, καθὼς οἱ ἐν Ἀσίᾳ, ὅπως ἐξεγερθῶσι κατὰ τῆς Ῥώμης. Ἐκ πρώτης ἀρχῆς ἢ ἡξένη κατὰκτισις προσέλαβεν ἐκεῖ χαρακτῆρα ἡῆπιον καὶ εὐμενῆ, οὐδ' ἐπερῆνη ἀπροκαλύπτως μετὰ τῆς συνήθους συνοδείας ἀνθυπατῶν καὶ τελωνοφυλακῶν καὶ βασανιστηρίων. Ὁ κατὰ τῆς Μακεδονίας ἀγὼν παρέσχεν εἰς τὴν Ῥώμην ἀφορμὴν πρὸς ἀνάμειξιν εἰς τὰ τῆς Ἑλλάδος, ἀλλ' ἀνεμίχθη ὑπὸ τὸ πρόσχημα οὐχὶ κατακτῆσεως, ἀλλὰ τῆς ἀπελευθερώσεως αὐτῆς. Βραδύτερον, ὅτε μετὰ τὴν καταστροφὴν τῆς Μακεδονίας ἐπῆλθεν ἡ ἀλόγιτος Ἀρχαϊκὴ ἐξέγερσις, οἱ Ῥωμαῖοι ἐπωφελούμενοι τῆς εὐκαιρίας ἠδύνατο νὰ παύσωσι σεβόμενοι, ἔστω καὶ κατ' ἐπιφάνειαν, τὰς πρώτας πρὸς τοὺς Ἕλληνας ἐπαγγελίας των, ἀλλ' ἀντὶ τούτου ἐξηκολούθησαν χρώμενοι τῆς νίκης μετριοπαθῶς. Δὲν μετέτρεψαν καὶ τὴν Ἑλλάδα εἰς ἐπαρχίαν, ὡς τὴν Μακεδονίαν. Ἐλαβον μόνον τὰ ἀναπόφευκτα μέτρα ὅπως ἡ ἐπιρροή των ἐξασκῆται ἀνεμπόδιστος (σ. 133). Καὶ ὁμοῦ κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς πρώτης π. Χ. ἑκατονταετηρίδος, ὑπὸ τὴν θορυβώδη ἐκδήλωσιν τῆς πρὸς τὴν Ῥώμην ἀφοσιώσεως, ὄζυδερκῆς ππρατηρητῆς ἠδύνατο νὰ διείδῃ ὅτι ἡ Ἑλλάς ἐφέρε βαρέως τὸν ξένον ζυγόν». (σ. 136)

Οἱ ἀπόστολοι τοῦ βασιλέως τοῦ Πόντου εὐρον ἐκεῖ τὸ ἔδαφος ἑτοιμὸν πρὸς ἐκρηξιν. Αἱ Ἀθηναῖοι ἐταχθησαν ἀναφανδὸν ὑπὲρ αὐτοῦ, ὀνειροπολοῦσαι τῆς ἀρχαίας ἐλευθερίας τὴν ἀναστασιν. Ἄλλ' ἡ ἀφύπνισις ἐπῆλθε ταχεῖα καὶ σκληρά. Τῆς Ῥώμης οἱ ἐμφύλιοι σπαραγμοὶ

ἦσαν παροδικὴ ἀσθένεια, ἢ δὲ δυνάμεις τῆς ἑμενε στερεὰ καὶ ἀκαταμάχητος. Αἱ Ἀθηναῖοι ἠρημώθησαν ὑπὸ τοῦ Σύλλα, ὁ Πειραιεύς κατεστράφη, οἱ στρατοὶ τοῦ Μιθριδάτου κατετροπώθησαν, καὶ ἀδυνατῶν οὗτος νὰ ἐξακολουθήσῃ τὸν πόλεμον, κατέθεσε τὰ ὄπλα. Ἐπὶ τέσσαρα ἔτη ἀγωνιζόμενος ἀπώλεσεν εἰς τὰ πεδία τῆς μάχης 160 χιλιάδας μαχητῶν· εἰς ἡμῖς ἑκατομμύριον ψυχῶν ἀνῆλθον τὰ θύματα τοῦ πολέμου, χάρις εἰς τὴν ὀμότητα τοῦ Σύλλα καὶ εἰς τὰς ἐν Ἐφέσῳ καὶ Δῆλῳ σφαγὰς. Ἡ χεὶρ τοῦ νικητοῦ ἐπέπεσεν ἔκτοτε βαρύτερα ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα καὶ πάσα ἐλπίς χειραφετήσεως ἐξέλιπεν ἐφεξῆς. Ἄλλ' ὁ Μιθριδάτης καίτοι νικηθεὶς δὲν ἀπελπίζεται. Προαλείφεται εἰς νέαν πάλιν, καὶ μετ' οὐ πολὺ παρουσιάζεται ὡς ἀντίπαλος ἐκ νέου ἐπιφόρος τῆς Ῥώμης. Νικᾶται καὶ πάλιν, ἀλλὰ δὲν παύει ἀγωνιζόμενος καὶ ἐλπίζων τροπὴν εὐμενῆ τῆς τύχης, μέχρις οὐ ἐξαντληθεὶς, ἐγκαταλειφθεὶς καὶ ὑπὸ τῶν ἰδίων τέκνων του, μὴ βλέπων διεξόδον εἰς τὴν ἐσχατιάν τοῦ βασιλείου του ἐνθα διωκόμενος εἶχε καταφύγει, προετίμησε τὸν θάνατον τῆς αἰχμαλωσίας. Ὁ ἀδάμαστος γέρον ἐφρονεῖτο διὰ τῆς ἰδίας χειρὸς ἐν τῷ μέσῳ τῶν δύο πτωμάτων τῶν μετ' αὐτοῦ δηλητηριασθεῖσάν θυγατρῶν του. Ὁ σκοπὸς του δὲν ἐξεπληρώθη, τὰ σχέδια του ἐκαταιώθησαν, ἀλλ' ἔμεινε ὁμοῦ διὰ παντός προσκεκολλημένον εἰς τὸ ὄνομα του τὸ ἐπιθετικὸν Μέγας, διὰ τοῦ ὁποῖου οἱ ἐχθροὶ του αὐτοὶ καὶ ἠττηθέντα τὸν ἐτίμησαν.

»Δις ὁ Μιθριδάτης προσήγγισεν εἰς τὴν ἐπιτυχίαν, ἀλλ' ἀπέτυχε δις. Ἀπέτυχε δὲ, καθὼς μετὰ ταῦτα ἀπέτυχε ὁ Πομπήιος καὶ ὁ Μάρκος Ἀντώνιος, διότι ἡ Δύσις ἦτο ὑπερτέρα τῆς Ἀνατολῆς ὡς πρὸς τὸ ποιοῦν τῶν στρατηγῶν, τῶν ἀξιωματικῶν καὶ τῶν ὀπλιτῶν τῆς. Ἴδου διὰ τὴν ἐθριαμβεύσεν ἐπὶ τέλους ἡ Ῥώμη. Δὲν ἐπρόκειτο περὶ τῆς ἐπικρατήσεως τοῦ πολιτισμοῦ ἢ τῆς ἐλευθερίας κατὰ τοὺς διαπληκτισμοὺς ἐκείνους δύο δεσποτισμῶν, τοῦ μὲν ὀλιγαρχικοῦ, τοῦ δὲ δημοκρατικοῦ. Τὰ μεγάλα σχέδια καὶ οἱ ἀπαυστοὶ ἀγῶνες τοῦ Μιθριδάτου ἀπέληξαν εἰς τραγικὴν ἀποτυχίαν καὶ εἰς τὴν αὐτοχειρίαν τοῦ ἠττηθέντος ἐκείνου τιτῆνος ἀλλ' οὐχ ἦττον ἢ ἠτῆτα του ἐπέφερον ἀποτελέσματα οὐχὶ μικρότερα—δυνατὸν μάλιστα εἰπεῖν, ἀποτελέσματα ὅμοια ὄσων ἦθελεν ἐπιφέρει ἢ ἐπιτυχία του.

»Ἐν πρώτοις, ἢ ἐμφάνισις τοῦ Μιθριδάτου, καὶ κατ' ἀρχὰς νίκαι του, ὁ ἐνθουσιασμός τὸν ὁποῖον ἐξήγειρε πανταχοῦ ἐνθα ὑπῆρχον Ἕλληνας, αἱ ἀναμνήσεις καὶ αἱ ἐλπίδες, αἵτινες καὶ μετὰ τὴν καταστροφὴν του διέμειναν, παντα ταῦτα ἡμῶς διετρῶνσαν τὴν ἀδιάσπαστον ἠθικὴν ἐνότητα τῶν διαφόρων χωρῶν ὅσαι

ἦσαν κοινὰ τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν καὶ τὸν Ἑλληνικὸν πολιτισμόν. Ἐγένετο οὕτω καταφανὲς ὅτι, ὅπως μὴ ἐκτεθῇ εἰς ἀνανέωσιν τῆς ἡπάλης, ἐκ τῆς ὁποίας ἐξῆλθεν ἐξητλημένη καίτοι νικήσασα, ἢ Ῥώμη ὀφείλειεν ἢ νὰ ἐπεκτείνῃ τὴν ἐξουσίαν τῆς μέχρι τῶν ἀκροτάτων σημείων εἰς τὰ ὑποῖα εἶχε φθάσει τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἢ ἐπιδράσις, ἢ νὰ παραιτηθῇ πάσης κυριαρχικῆς ἀναμίξεως ἐν τῇ Ἀνατολῇ. Ἐκ τῶν δύο τούτων ἐξέλεξε τὸ πρῶτον. Οὕτω δὲ ἡ ὀριστικὴ προσάρτησις ὀλοκλήρου τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, ἢ μετατροπὴ τῆς μὲν Θράκης, τῆς Κρήτης, τῆς Συρίας εἰς ἐπαρχίας, τῶν δὲ βασιλείων τοῦ Κιμμερικοῦ Βοσπόρου, τῆς Κολχίδος, τῆς Ἀρμενίας εἰς κράτη ὑποτελῆ τῆς Ῥώμης, ἦσαν συνέπειαι κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἠῆττον ἡμεῖς, ἀλλ' ὅπως δῆποτε ἀναπόφευκτοί, τῶν Μιθριδάτωνων πολέμων. Καὶ ἡ Αἰγυπτὸς δὲ ἦτο ὡς καρπὸς ὄρμος, ἑτοιμὸς εἰς πτώσιν ἅμα τὸ δένδρον σεισθῆ. Ὅτε καὶ ὁ καρπὸς ἐκείνος ἔπεσεν, ὀλοκλήρως ὁ Ἕλληνας (ἐξαιρέσει τῶν ἐν Μεσοποταμίᾳ καὶ Βαβυλωνίᾳ μεμονωμένων ἀποικιῶν,) εὗρε τὴν πολιτικὴν αὐτοῦ ἐνότητα ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς ὄρους, ὑπὸ τοὺς ὁποῖους καὶ ὁ Μιθριδάτης τὴν ἐπέζητησε, ὑπὸ τὴν κραταίαν δηλονότι χειρὰ κυριαρχοῦ ξένου, ἀλλὰ φιλέλληνας.

»Δευτερον, διὰ τῆς τοιαύτης ἀπορροφῆσεως τῆς ἐξελληνισθείσης Ἀνατολῆς, ἢ Ῥώμη καθ' ἅπασαν τὴν γραμμὴν τῶν Ἀσιατικῶν συνόρων τῆς εὐρέθη εἰς ἐπαφὴν μετ' ἐθνῶν ἐχόντων διαφορὰν ὅλως τὴν μῶρφωσιν καὶ τὴν καταγωγὴν, ἠνωμένων δὲ διὰ τῶν κοινῶν Ἰρανικῶν παραδόσεων των, καὶ μὴ ἀλλοιωθέντων ἐκ τῆς ἐπιδράσεως τοῦ Ἑλληνισμοῦ μετ' ὅλας τὰς πρὸς τοῦτο ἐνεργείας τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου καὶ τῶν διαδόχων του. Τὰ ἔθνη ταῦτα,—Ἰβῆρες, Ἀρμένιοι, Μῆδοι, Ἀσσυριοί, Ἀραβες,—συσπειρωθέντα ὑπὸ τὴν ἡγεμονίαν τῆς Παρθικῆς δυναστείας παρέστησαν μετέπειτα ἐνώπιον καὶ ἐναντίον τῆς Ῥώμης τὴν ἀληθῆ Ἀνατολήν. Ὁ ἀρχαῖος ἀνταγωνισμὸς μεταξὺ Εὐρώπης καὶ Ἀσίας, ἢ ἐξυμνηθεὶς ὑπὸ τοῦ Ὀμήρου καὶ τοῦ Ἡροδότου, ὁ ἡμισθεσθεὶς διὰ τῆς πολιτικῆς τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου καὶ τῶν διαδόχων του, ἀνεφανῆ καὶ πάλιν ὅτε συνεκρούσθησαν οἱ δύο ἀντίπαλοι κατακρηταί, ἐξ ὧν ὁ μὲν κατήρχετο ἐκ τῶν παρῶν τῆς Ἰταλίας, ὁ δὲ ἐκ τῶν ἐρήμων τοῦ Κορασάν. Τὴν ἐπαφὴν μεταξὺ τῆς Ῥώμης καὶ τοῦ Ἰρανικοῦ στοιχείου ἐπέφερον οἱ Μιθριδάτικοι πόλεμοι, ἢ δὲ σύγκρουσις ἐξ ἀναγκῆς ἐπηκολούθησε τὴν ἐπαφὴν. . . Τὴν νέαν ταύτην περίοδον τοῦ ἀρχαίου ἀνταγωνισμοῦ ἐγκαινίζει ὁ Μιθριδάτης. Αὐτὸς οὗτος, ὁ κατὰ πρῶτον ἐμφανισθεὶς ὡς ὑπέρμαχος τοῦ Ἑλλη-

»νισμού, μετατρέπεται περί τὰ τέλη τοῦ βίου
»του εἰς ὄντως Ἀσιανὸν μονάρχην. Περικυκλού-
»μενος ὑπὸ εὐνοῦχων, ὑπὸ πτωμάτων ἀποκεφα-
»λισθέντων, ἐκστρατεύων ἐπὶ κεφαλῆς οὐχὶ πυ-
»κνῶν φαλάγγων, ἀλλὰ σιφῶν συγκεϊμένων
»ἐκ τοξωτῶν καὶ ἵππεων ἀτάκτων ἐπικαλεῖται
»εἰς ἀρωγὴν του, πρὸς ἀντίρρυσιν τοῦ ἐξ Ἴτα-
»λίας ἐχθροῦ, τὸν θρησκευτικὸν φανατισμὸν, ὥστε
»εἰς ἐνὸς μὲν ὁ Μιθριδάτης παρίσταται ὡς ὁ ἑ-
»σχατος διαδόχος τοῦ Ἀλεξάνδρου, τοῦ Πύρρου
»καὶ τοῦ Περούσιου, ἐξ ἄλλου δὲ φαίνεται ὡς ὁ
»πρόδρομος τοῦ Ὀρώδου, τοῦ Χοσρόου καὶ, βρα-
»δυτέρον ἐτι, αὐτοῦ τοῦ Μωάμεθ.

»Τελευταία συνέπεια τῶν Μιθριδατικῶν πο-
»λέμων ἦτο ἡ ἐπελθούσα μεταβολὴ εἰς τοὺς θε-
»σμούς τῆς Ρώμης. Ἡ τεσσαρακονταετής ἐκείνη
»παλὴ ἀπέδειξεν ἐναργῶς τὴν ἀνάγκην τοιαύ-
»της μεταβολῆς, ὑπὸ πολιτικὴν τε καὶ στρα-
»τιωτικὴν ἔποψιν. Οἱ κατ' ἔτος ἀνανεούμενοι
»ἠδιορισμοὶ τῶν στρατηγῶν καὶ τῶν διοικητῶν,
»ὁ περιορισμὸς τῆς δικαιοδοσίας των ἐντὸς τῶν
»ὑρίων κεχωρισμένων ἐπαρχιῶν, ἡ ἔλλειψις στρα-
»τῶν μονίμως ὀργανωμένων, ἡ ἀνάθεσις τῆς
»ἀρχηγίας εἰς δικολόγους ἀμοίρους πολεμικῆς
»πείρας, ἡ διεύθυνσις τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς
»ὑπὸ τῆς κυμαινομένης πλειοψηφίης συνελύσεως
»πολυπληθοῦς καὶ ἀσταθοῦς, ταῦτα πάντα τὰ
»κληροδόμηματα τοῦ παρελθόντος δὲν ἠδύναν-
»το ἢ νὰ καταπέσωσιν ἀπέναντι τῶν ἀνεῳχ-
»τῶν ἀνανεομένων κινδύνων. Τρεῖς ἠναγκάστη ἡ
»Ρώμη νὰ ἐμπιστευθῆ ἐξουσίαν ἐξαιρετικὴν
»καὶ ἀπόλυτον εἰς στρατηγούς ἐντεταλμένους
»τὴν ὑπεράσπισιν ἢ τὴν ἀνάκτησιν τῶν ἐν
»τῇ Ἀνατολῇ κτήσεών της. Ἐξ αὐτῶν οἱ
»ἠδύο, ἐπινελθόντες νικηταί, δὲν εἶχον ἢ νὰ
»ἐκτείνωσι τὴν χεῖρα ὡς καταλάβωσι πλήρη
»τὴν ἐπὶ τῆς πατρίδος των ἀρχήν. Οἱ τρεῖς ἄλ-
»λεπαλλήλοι τοῦ Μιθριδάτου ἀντίπαλοι, ὁ Σύλ-
»λας, ὁ Λούκουλος καὶ ὁ Πομπηῖος ἐκπροσω-
»ποῦσι τὴν βαρβαρικὴν τῆς Ρώμης πορείαν πρὸς
»τὴν στρατιωτικὴν μοναρχίαν, ἣτις ἀπέληξεν
»ὀριστικῶς εἰς τὸν Ἰούλιον Καίσαρα καὶ τὸν Αὐ-
»γούστου. Ἡ αὐτοκρατορία ἦτο ἡ συνέπεια τῆς
»ἠπεκτάσεως τῶν Ρωμαϊκῶν κατακτήσεων ὅσον
»καὶ τῆς ἐσωτερικῆς ἀναρχίας.»⁽¹⁾

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω περιγραφῶν ἀρκούντως, νο-
»μιζῶ, καταφαίνεται ἡ σπουδαιότης τοῦ συγ-
»γραμματος. Μεθ' ὅσης ἐμβριθείας ὁ κ. Ρεϊνάχ
»ἐκθέτει τὰ γενικὰ καὶ φιλοσοφικὰ τοῦ θέματος
»του συμπέρασμα, μετὰ τσαυτῆς γλαφυρό-
»τητος ἀφηγεῖται τὰς λεπτομερείας τοῦ δραμα-
»τικοῦ βίου τοῦ Μιθριδάτου, καὶ μετὰ τσαυτῆς
»ἐπιστημονικῆς ἀκριβοῦς περιγράφει τὰς χώρας
»ἐνθα διεξήχθησαν οἱ τε πολεμικοὶ ἀγῶνες καὶ
»αἱ διπλωματικαὶ διαπραγματεύσεις του, ἢ τὰ

διάφορα κράτη, τοὺς βασιλεῖς καὶ τοὺς λαοὺς
»τοὺς περιπλεχθέντας εἰς τὸν ὑπὸ τῆς φιλοδοξίας
»του ἐξεγερθέντα ἀνεμοστρόβιλον. Τὴν σπουδαιό-
»τητα τοῦ βιβλίου συγκιρᾷ χάρις ἐντεχνος ἐξά-
»πτουσα τὴν περιέργειαν καὶ τέρπουσα τὸν ἀνα-
»γνώστην. Εὐχομαι νὰ ἐλυκισθῆ τις ἐκ τῶν ἡμε-
»τέρων νέων λογίων εἰς μετάφρασίν του. Ἡ σύγ-
»χρονος Γαλλικὴ φιλολογία πκρέχει, εὐτυχῶς,
»ἕλην πρὸς μεταγλώττισιν, ἢ καὶ ἀνάγνωσιν,
»σπουδαιότεραν, εὐγενεστέραν καὶ ὠφελιμωτέραν
»τῆς συνήθους χρησιμοποιουμένης παρ' ἡμῶν πρὸς
»τὸν διπλοῦν τοῦτον σκοπὸν. Τὸ σύγγραμμα τοῦ
»κ. Ρεϊνάχ, ἡ λαμπρὰ ἱστορία τῆς ἑλληνικῆς
»φιλολογίας ὑπὸ τῶν δύο ἀδελφῶν Croiset, ἰδοὺ
»βιβλία τὰ ὅποια ἔπρεπε νὰ διαδίδωνται εἰς τοὺς
»ἑλληνας ἀναγνώστας μεταφερόμενα εἰς τὴν
»γλῶσσαν των. Ἀληθῶς τὸ ἔργον δύσκολον. Ἀνάγ-
»κη ὁ μεταφραστὴς ὄχι μόνον νὰ γνωρίζῃ καλῶς
»τὸ θέμα, ἔχων τὴν τέχνην καὶ τὴν ὑπομονὴν
»τοῦ νὰ παρακολουθῆ τὸν συγγραφεῖ ἀνατρέχων
»εἰς τὰς πηγάς, — ἀλλὰ προσέτι καὶ νὰ εἶνε κά-
»τοχος τῆς δεούσης περὶ τὴν γλῶσσαν εὐκαμψίας
»ὡς ἀποδώσῃ, ἔστω καὶ ἐν μέρει, τὴν ζωὴν
»καὶ τὴν δύναμιν τοῦ κειμένου. Εἰς τὸν μέλ-
»λοντα τυχὸν μεταφραστὴν τοῦ κ. Ρεϊνάχ μίαν
»μόνην σύστασιν τολμῶ ν' ἀπευθύνω· τὸ ν' ἀπο-
»φύγῃ τοὺς περὶ τὸ ὕφος ἀναχρονισμοὺς εἰς τοὺς
»ὑποίους ὁ συγγραφεὺς περιέπεσεν, ἴσως λεληθό-
»τως, ἴσως ἐπὶ τῷ σκοπῷ τοῦ ν' ἀποτελέσῃ ἐλ-
»κυστικωτέραν τὴν ἀφήγησίν του δίδων δῆθεν
»χροιάν νέαν εἰς τὰ παλαιὰ γεγονότα τὰ ὅποια
»ἐπαναφέρει εἰς φῶς. Ἄλλ' ὅμως ἀποκαλῶν Βαλ-
»κάνια ὄρη τὸν Αἴμον, ἢ Κριμαίαν τὴν Ταυρικὴν
»χερσόνησον, ἐπιφέρει σύγχυσιν μᾶλλον ἰδεῶν ἢ
»τὴν διαφώτισιν τοῦ πραγματος· τὸ αὐτὸ καὶ
»περὶ τῶν λέξεων σουλιάνος, ἡ πασᾶς, ἡ χαρέ-
»μιος, ἐφαρμοζομένων εἰς τὸν Μιθριδάτην, τοὺς
»σκατράς καὶ τὸν γυναικωνίτην του, πρὸς ὑπό-
»δειξιν δῆθεν τοῦ Ἀσιατικοῦ χαρακτῆρος των.
»Δεν ἤθελα τολμήσει νὰ παρατηρήσω ταῦτα
»καὶ τὰ παρόμοια ἐὰν ἐπρόκειτο περὶ μόνου τοῦ
»γαλλικοῦ κειμένου, ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ λόγος περὶ ἐν-
»δεχομένης μεταφράσεως, καὶ ἐπειδὴ συνήθως θεω-
»ρεῖται παρ' ἡμῖν ὡς καλὸν πᾶν τὸ ἐξωθεν, ἰδίως
»δὲ ἐκ Παρισίων ἐρχόμενον, ἐνόμισα ὅτι μοὶ ἐπε-
»τρέπετο νὰ διαμαρτυρηθῶ ἐκ τῶν προτέρων κατὰ
»τοιοῦτου εἶδους ἀπομιμήσεως. Ἄξια μιμήσεως
»παρέχει ἀλλὰ πολλὰ ὁ Γάλλος ἱστοριογράφος
»τοῦ Μιθριδάτου: τὴν ἀκραν φιλοπονίαν του,
»τὴν ἐκτικὴν καὶ τὴν ἀκρίβειαν τῶν γνώσεών
»του, τὴν προσοχὴν μεθ' ἧς προβαίνει εἰς τὴν
»διατύπωσιν τῶν ὄντως φιλοσοφικῶν του σκέψεων
»τὸ εὐμέθοδον τῆς ἀφηγήσεως, ἐν τέλει δὲ καὶ
»τὴν γλαφυρότητα τοῦ ὕφους του αὐτοῦ, μεθ'
»ὄλας τὰς μικρὰς οὐχὶ δὲ καὶ ἀδίκους, ἐπιζῶ,
»ἐπιφολαξίαις μου.

ΑΝΩ ΚΑΤΩ

Συνέχεια τῆς σελ. 181

Οἱ ἀντιπρόσωποι λοιπὸν τῶν Βορείων Εὐρω-
»παϊκῶν δυνάμεων ἐφθασαν εἰς Βαλτιμόρη ἐκ-
»στος δι' ἄλλου ἀτμοπλοίου, ὡσεὶ προσπαθοῦν-
»τες νὰ ἀποφύγῃσι τὴν πρὸς ἀλλήλους συνά-
»φειαν, διότι ἐφοβοῦντο μὴ ἐπηρεάσῃ αὕτη κατὰ
»τι τὰς γνώμας των. Ἦσαν ἀντίπαλοι πρὸς ἄλ-
»λήλους. Ἐκαστος αὐτῶν εἶχεν ὡς ὄπλον εἰς τὸ
»θυλάκιόν του, τὴν ἀναγκασίαν πείσασιν, ἀλλὰ
»τὰ ὄπλα δι' ὧν ἐμέλλον νὰ ἀγωνισθῶσιν, ἦσαν
»κατὰ πολὺ ἄνισα. Ἄλλος μὲν αὐτῶν διέθετε
»ποσὸν κατώτερον τοῦ ἑκατομμυρίου, ἄλλος δ'
»ἀνώτερον. Καὶ τῇ ἀληθείᾳ πρὸς ἀγορὰν τμήμα-
»τος τοῦ ἡμετέρου πλανήτου, τοῦ ὁποίου ἡ κα-
»τοχὴ ὑπετίθετο ἀδύνατος οἰονδήποτε ποσὸν ἔ-
»πρεπε νὰ φαίνεται ὑπερβολικόν. Ὁ ἰσχυρότερος
»εἰς τὴν ἔποψιν ταύτην ἦτο ὁ ἄγγλος πληρεξού-
»σιος, εἰς ὃν τὸ Ἠνωμένον Βασιλεῖον εἶχε παρα-
»χωρήσῃ ἀρκετὰ σημαντικὴν πίστωσιν. Διὰ τῆς
»πιστώσεως δὲ ταύτης ὁ ταγματάρχης Δόνελαν
»δὲν θὰ ἐδυσκολευέτο πολὺ νὰ καταβάλῃ τοὺς
»λοιποὺς ἐξ Εὐρώπης συναδέλφους του. Διέφερον
»ὅμως τὸ πρᾶγμα προκειμένου περὶ τῆς Ἀμερι-
»κῆς, ἡ ὅποια δὲν ἦτο εὐκόλον νὰ ἠττηθῆ ἐν
»τῷ πεδίῳ τῶν δολλαρίων· καὶ τῇ ἀληθείᾳ πι-
»θανώτατον ἦτο, ὅτι ἡ μυστηριώδης ἐταιρία θὰ
»διέθετε σπουδαῖα κεφάλαια. Προδήλως δὲ, ἡ δι'
»ἐκτομμυρίων παλὴ ἐμέλλε νὰ περιορισθῆ με-
»ταξὺ τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν καὶ τῆς Με-
»γαλῆς Βρετανίας.

Ἄμα τῇ ἐλεύσει τῶν Εὐρωπαϊκῶν πληρεξού-
»σιων, ἡ κοινὴ γνώμη ἤρχισεν ἐτι μᾶλλον νὰ διε-
»γειρεται, αἱ δὲ ἐφημερίδες ἐσπευδον νὰ δημο-
»σιεύωσι παντοίας πληροφορίας καὶ διαδόσεις.
»Παράδοξόν ἐστι δ' εἰκασίαι ἐκυκλοφοροῦν περὶ
»τῆς ἀγορᾶς τοῦ Βορείου πόλου. Τίνα σκοπὸν
»εἶχεν ἡ ἀγορά; Τίς ἡ χρησιμότης αὐτοῦ; Οὐδε-
»μία—ἐκτός ἂν ἐσκόπων νὰ προθυμῶνται ἐ-
»κεῖθεν τὸν ἐν τῷ Παλαιῷ καὶ τῷ Νέῳ κόσμῳ
»ἐξοδουόμενον πᾶγον. Μία μάλιστα Ἐφημερίς τῶν
»Παρισίων, ὁ Φιγαρώ, παίζουσα ὑπεστήριξε τὴν
»γνώμην ταύτην. Ἄλλὰ καὶ πρὸς τοῦτο θὰ ἦτο
»ἀνάγκη νὰ ὑπεβῶσι τὴν ὀρθοηκοστὴν τετάρ-
»την μοῖραν.

Ἐν τούτοις οἱ πληρεξούσιοι, οἱ ὅποιοι κατὰ
»τὸ ὑπερωκεανεῖον ταξείδιον αὐτῶν εἶχεν ἀπο-
»φύγῃ ἀλλήλους, φθασαντες εἰς Βαλτιμόρη,
»μετέβαλον τακτικὴν. Καὶ τοῦτο διὰ τὸν ἐξῆς
»λόγον.

Ἐκαστος αὐτῶν ἄμα τῇ ἀποβάσει του εἰς
»Βαλτιμόρη, εἶχε προσπαθήσῃ νὰ ἔλθῃ εἰς συνε-
»νόησιν μετὰ τῆς Ἐκμεταλλευτικῆς τοῦ Β. Πό-
»λου ἐταιρίας, κατ' ἰδίαν ἕκαστος καὶ ἐν ἀγνοίᾳ

τῶν λοιπῶν· ἐζήτουν δὲ νὰ μάθωσιν, ὅπως δο-
»θεῖσθε περιστάσεως ἐπωφελήθωσιν ἐκ τῆς πλη-
»ροφορίας, τίς ἦτο ὁ ὑποκρυπτόμενος σκοπὸς τῆς
»Ἐταιρίας, καὶ ὅποιον τὸ ἐξ αὐτοῦ προσδοκώμε-
»νον κέρδος. Ἄλλὰ μέχρις ἐκείνης τῆς στιγμῆς
»οὐδεμία ὑπῆρχεν ἔνδειξις ὅτι ἡ ἐν λόγῳ Ἐται-
»ρία εἶχεν ἐγκαθιδρυθῆ ἐν Βαλτιμόρῃ· οὔτε γρα-
»φεῖα, οὔτε ὑπάλληλοι αὐτῆς ἐφαίνοντο πουθενά.
»Διὰ πᾶσαν πληροφορίαν ἀπευθυντέον πρὸς τὸν
»κ. Οὐίλιαμ Σ. Φόρστερ ἐν τῇ Ἄνω ὁδῷ, ἔγρα-
»φεν ἡ διακήρυξις. Ἄλλ' ὁ ἐντιμὸς οὗτος προ-
»μηθευτὴς ὀνίσκων ἐφαίνετο, ὅτι δὲν εἴξευρε, ὡς
»πρὸς τὸ κεφάλαιον τοῦτο, πλείοτερα ἀπὸ τὸν
»τελευταῖον ἀχθοφόρον τῆς πόλεως.

Μὴ δυνηθέντες δὲ νὰ μάθωσιν θετικόν τι οἱ
»πληρεξούσιοι ἤκουον καὶ ἐσχολίαζον τὰ κατὰ
»τὸ μᾶλλον ἢ ἦττον παράλογα θρυλήματα, ὅσα
»ἡ κοινὴ φήμη διέδιδεν. Ὡστε τὸ μυστικὸν τῆς
»Ἐταιρίας θὰ ἔμεινεν ἀνεξιχνίαστον μέχρις οὔτου
»αὐτῆ ἡ ἰδίᾳ ἤθελεν ἀποφασίσῃ νὰ τὸ κατα-
»στήσῃ γνωστὸν; Τοῦτο ἐσυλλογίζοντο, καὶ κα-
»τέληγον εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι ἀναμφιδόλως
»αὕτη μόνον μετὰ τὴν ἀγορὰν ἤθελε λύσῃ τὴν
»σιωπὴν.

Ἀποτέλεσμα τῆς ἀμηχανίας των ἦτο ὅτι ἐπι-
»τέλους συνητηθήσαν, ἀντήλλαξαν ἐπισκέψεις,
»ἐβολιδουσκοπήσαν ἀλλήλους, καὶ ἦλθον εἰς ἄμε-
»σον συνεννόησιν, — μετὰ τὴν πρόθεσιν ἴσως νὰ
»σηματίσωσι σύνδεσμον κατὰ τοῦ κοινοῦ ἐχθροῦ,
»ἦτοι τῆς Ἀμερικανικῆς Ἐταιρίας.

Τὴν ἑσπέραν λοιπὸν τῆς 22 Νοεμβρίου εὐρί-
»σκοντο πάντες ἐν συνδιασκέψει εἰς τὸ ὑπὸ τοῦ
»ταγματάρχου Δόνελαν καὶ τοῦ γραμματέως του
»κατεχόμενον διαμέρισμα τοῦ ξενοδοχείου Οὐό-
»λεσλυ. Ἡ ἀπόπειρα δ' αὕτη κοινῆς συνεννοήσεως
»πρὸς σύμπραξιν ἦτο κυρίως ἔργον τοῦ συντα-
»γματάρχου Βόρις Καρκόφ, τοῦ Ρώσου διπλω-
»μάτου, τὸν ὅποιον ἀνεφάρμακον, λίαν ἐπιτηδείως
»ἐνεργήσαντος.

Κατ' ἀρχὰς ἡ συνδιαλεξις περιστράφη περὶ
»τὰ ἐμπορικὰ ἢ βιομηχανικὰ κέρδη, τὰ ὅποια ἡ
»ἐταιρία προσέδοκα ἐκ τῆς ἀγορᾶς τῶν ἀρκτικῶν
»χωρῶν. Ὁ καθηγητὴς Γιάν Χάραλδ ἠρώτησεν
»ἂν τις τῶν συναδέλφων του ἠδυνήθη νὰ λάβῃ
»πληροφορίας τινὰς περὶ τοῦ θέματος τούτου καὶ
»πάντες, ὀλίγον κατ' ὀλίγον, ὠμολόγησαν ὅτι
»εἶχον ἀποταθῆ ἐπὶ τῷ σκοπῷ τούτῳ πρὸς τὸν
»Οὐίλιαμ Σ. Φόρστερ, παρ' οὗ κατὰ τὴν δια-
»κήρυξιν ἠδύναντο νὰ λάβωσι πληροφορίας.

« Ἄλλ' ἀπέτυχον, εἶπεν ὁ Ἐρικ Βάλδεναν.
»— Καὶ ἐγὼ τίποτε δὲν κατώρθωσα, προσέ-
»θηκεν ὁ Ἰακώβος Γιάνσεν.

(1) Προοίμιον σελ. VII—XII.

— 'Εγώ δέ, ὑπολαβὼν εἶπεν ὁ Δὴν Τούδριγκ ὅταν ἐξ ὀνόματος τοῦ ταγματάρχου Δόνελαν παρουσιάσθην εἰς τὰς ἀποθήκας τῆς "Ανω Ὀδοῦ, εὗρον ἓνα χονδρὰνθρωπον μὲ μαῦρον ἔνδυμα καὶ ὑψηλὸν πῖλον φέροντα λευκὴν ποδιὰν ἀπὸ τοῦ πώγωνος μέχρι τῶν ὑποδημάτων. Καὶ ὅταν τοῦ ἐζήτησα πληροφορίας περὶ τῆς ὑποθέσεως, μοῦ ἀπήντησεν ὅτι τὸ ἀτόπιον *Νότιος Ἀστὴρ* ἔφθασε πρὸ ὀλίγου ἐκ Νέας Γῆς μὲ πλῆρες φορτίον καὶ ὅτι ἦτο εἰς θέσιν νὰ μοῦ παραδώσῃ, ἂν θέλω, μεγάλην ποσότητα νωπῶν ὀνίσκων διὰ λογαριασμὸν τοῦ ἐμπορικοῦ οἴκου "Ανδρινελ καὶ Σας.

— Αἱ! Αἱ! παρετήρησεν ὁ πρῶν σύμβουλος τῶν Ἀνατολικῶν Ἰνδιῶν, ἐφεκτικὸς πάντοτε προτιμότερον θὰ ἦτο νὰ ἀγοράσῃ τις τοιοῦτον φορτίον, παρὰ νὰ βίβῃ τὰ χρήματά του εἰς τὰ βάθη τοῦ Παγωμένου Ὀκεανοῦ!

— Δὲν εἶναι αὐτὸ τὸ ζήτημα, εἶπε τότε ὀρθὰ κοφτὰ ὁ ταγματάρχης Δόνελαν. Δὲν πρόκειται περὶ ἀγορᾶς ὀνίσκου ἀλλὰ περὶ τοῦ πολιτικοῦ σκούφου....

— Τὸν ὁποῖον καὶ καλὰ ἡ Ἀμερικὴ θέλει νὰ φορέσῃ εἰς τὴν κεφαλὴν της, προσέθηκεν ὁ Δὴν Τούδριγκ, γελῶν διὰ τὴν εὐφρολογίαν του ταύτην.

— Θὰ συναχθῇ ὁμῶς, παρετήρησε μετὰ λεπτότητας ὁ συνταγματάρχης Καρκῶφ.

— Δὲν εἶναι αὐτὸ τὸ ζήτημα, ἐπανέλαθεν ὁ ταγματάρχης Δόνελαν καὶ δὲν εἰζεύρω τί κοινὸν ἔχει ἡ συνάχῃ μὲ τὴν συνδιάσκεψίν μας. Τὸ βέβαιον εἶνε ὅτι διὰ τοῦτον ἢ δι' ἐκείνον τὸν λόγον ἡ Ἀμερικὴ, ἀντιπροσωπευομένη ὑπὸ τῆς *Ἐκμεταλλευτικῆς τοῦ Β. Πόλου Ἑταιρίας* — προσέξατε, κύριοι εἰς τὴν λέξιν «*Ἐκμεταλλευτικὴ*» —, θέλει νὰ ἀγοράσῃ περὶ τὸν ἀρκτικὸν πόλον ἐπιφάνειαν τετρακοσίων ἑπτὰ χιλιάδων τετραγωνικῶν μιλλιῶν, ἐπιφάνειαν ὀριζομένην σήμερον, — προσέξατε κύριοι, εἰς τὴν λέξιν «*σήμερον*». — ὑπὸ τῆς ὀρθοηκοστῆς τετάρτης μοίρας βορείου πλάτους....

— Ὅλα αὐτὰ τὰ εἰζεύρομεν, κύριε ταγματάρχα, καὶ μὲ τὸ παραπάνω, παρετήρησεν ὁ Γιάν Χάραλδ. Ἐκείνο ὅπου δὲν ἤξεύρομεν εἶναι πῶς ἡ Ἑταιρία αὕτη ἐννοεῖ νὰ ἐκμεταλλευθῇ βιομηχανικῶς τὰς γαίας ἐκεῖνας, ἂν εἶναι γαῖαι ἢ τὰς θαλάσσας, ἂν εἶναι θαλάσσαι....

— Δὲν εἶναι αὐτὸ τὸ ζήτημα, ὑπολαβὼν ἐκ τρίτου εἶπεν ὁ ταγματάρχης Δόνελαν. Ἐν κράτος ζητεῖ, ἀντὶ πληρωμῆς, νὰ ἀποκτήσῃ τμήμα τῆς ὑδρογείου σφαίρας, ὅπερ, ὡς ἐκ τῆς γεωγραφικῆς του θέσεως, εἶναι ἐνδεδειγμένον ὅτι ἀνήκει μᾶλλον εἰς τὴν Ἀγγλίαν....

— Εἰς τὴν Ῥωσίαν, εἶπεν ὁ συνταγματάρχης Καρκῶφ.

— Εἰς τὴν Ὀλλανδίαν, εἶπεν ὁ Ἰακώβος Γιάνσεν.

— Εἰς τὴν Σουηδίαν καὶ Νορβηγίαν, εἶπεν ὁ Γιάν Χάραλδ.

— Εἰς τὴν Δανίαν, εἶπεν ὁ Ἐρικ Βάρδενανκ.

Οἱ πέντε πληρεξούσιοι ὠμίλουν μετ' ἀπροκαλύπτου ὀργῆς, ἡ δὲ συνδιάλεξις ἐκινδύνευε νὰ φθάσῃ μέχρις ἀπρεπῶν λόγων, ὅτε ὁ Δὴν Τούδριγκ ἀπειπειράθη νὰ ἐπέμβῃ.

«Κύριοι, εἶπε μὲ συμβιβαστικὸν τόνον, δὲν εἶναι αὐτὸ τὸ ζήτημα, ὡς συνειθίζει νὰ λέγῃ ὁ προϊστάμενός μου ταγματάρχης Δόνελαν. Ἄρου κατ' ἀρχὴν ἀπεφασίσθη αἱ πολιτικαὶ χώραι νὰ πωληθῶσι διὰ δημοπρασίας, θὰ περιέλθωσιν κατ' ἀνάγκην εἰς ἐκεῖνο τῶν ὑπ' ὧν ἄντιπροσωπευομένων Κρατῶν, ὅπερ ἤθελε καμῆ τὴν ἀνωτέραν προσφοράν. Ὅθεν δὲν θὰ ἦτο προτιμότερον, ἐνοῦντες τὰς πιστώσεις τὰς ὁποίας ἕκαστος ἐξ ὧν ἔχει εἰς τὴν διαθέσιν του ἐκ τοῦ ἰδίου κράτους, νὰ σχηματίσετε ἐν συνδικάτον, τὸ ὁποῖον θὰ ἔχῃ τσαῦτα κεφάλαια, ὥστε ἡ Ἀμερικανικὴ Ἑταιρία ἀδύνατον θὰ εἶναι νὰ συναγωνισθῇ πρὸς αὐτό;»

Οἱ ἀντιπρόσωποι ἐκύτταξαν ἀλλήλους. Ὁ Δὴν Τούδριγκ εὗρεν ἴσως τὸ μέσον τῆς συνεννοήσεως. Συνδικάτον... Εἰς τὴν σημερινὴν ἐποχὴν, τὰ συνδικάτα εἶναι συνηθέστατα καὶ μετὰ πολλῆς εὐκολίας σχηματίζονται. Εἶναι δ' ἐκ τῶν νεωπάτων ἐπινοήσεων, ἐφαρμοζομένη ἐξ ἴσου εἰς τὴν πολιτικὴν, καθὼς καὶ εἰς πᾶσαν ἐπιχείρησιν.

Ὅμως μία παρατήρησις ἢ μᾶλλον μία ἐζήγησις ἦτο ἀναγκαία καὶ ὁ Ἰακώβος Γιάνσεν διηρμήνευσε τὰ αἰσθήματα τῶν συναδέλφων του, εἰπὼν,

«Καὶ ἔπειτα;»
Βέβαια!... Καὶ μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ συνδικάτου ἀγοράν, τί ἐμελλε νὰ γείνη;

«Ἀλλὰ νομίζω ὅτι ἡ Ἀγγλία!... εἶπεν ὁ Ταγματάρχης ἀποτόμως.

— Καὶ ἡ Ῥωσία!... εἶπεν ὁ συνταγματάρχης συσπῶν τρομερῶς τὰς ὄφρυς.

— Καὶ ἡ Ὀλλανδία!... εἶπεν ὁ σύμβουλος.

— Ὅταν ὁ θεὸς ἔδωκεν εἰς τοὺς Δανούς τὴν Δανίαν... παρετήρησεν ὁ Ἐρικ Βάρδενανκ.

— Μὲ συγχωρεῖτε, ὑπολαβὼν εἶπεν ὁ Δὴν Τούδριγκ, μίαν μόνον εἶνε ἡ χώρα, τὴν ὁποῖαν ἔδωκεν ὁ θεός, ἡ Σκωτία.

— Καὶ διατί; ἠρώτησεν ὁ Σουηθὸς ἀντιπρόσωπος.

— Διότι τὸ εἶπεν ὁ ποιητής.

«*Deus nobis haec otia fecit*»

παρετήρησεν ὁ εὐφρολόγος γραμματεὺς, μεταφράζων κατ' ἴδιον τρόπον τὸ τέλος τοῦ ἐκτου στίχου τῆς πρώτης Ἐκλογῆς τοῦ Βιργιλίου.

Πάντες ἐγέλασαν — ἐκτὸς ἐννοεῖται τοῦ τα-

γματάρχου Δόνελαν· τοῦτο δὲ κατηύνασεν ἐκ δευτέρου τὴν ἐριδα, ἥτις παρ' ὀλίγον νὰ λαβῇ ἀπειλητικὰς διαστάσεις.

Τότε ὁ Δὴν Τούδριγκ ἠδυνήθη νὰ προσέσῃ.

«Πρὸς τί, κύριοι, νὰ ἐρίζωμεν; ἄς σχηματίσωμεν καλλίον τὸ συνδικάτον...»

— Καὶ ἔπειτα; ἐπανέλαθεν ὁ Γιάν Χάραλδ.

— Ἐπειτα; ἀπήντησεν ὁ Δὴν Τούδριγκ. Τὸ πρᾶγμα, μοὶ φαίνεται, εἶναι ἀπλούστατον, κύριοι. ἢ ἡ κυριότης τοῦ βορείου πόλου, ἂν κατακυρωθῇ εἰς ὡμᾶς, θὰ μείνῃ ἀδιαίρετος μεταξύ σας, ἢ, διὰ δικαίας τινος ἀποζημιώσεως θὰ τὴν μεταβιβασθεῖ εἰς ἓν ἐκ τῶν συνιδιοκτητῶν Κρατῶν. Ἀλλὰ ὁ ἀρχικὸς σκοπὸς ἐκ τῶν προτέρων θὰ ἐπιτευχθῇ, νὰ ἀπομακρύνωμεν δηλονότι τοὺς ἀντιπρόσωπους τῆς Ἀμερικῆς.»

Ἡ πρότασις αὕτη εἶχε καὶ τὴν καλὴν της ὄψιν, τοῦλάχιστον προσωρινῶς· διότι ἀμέσως κατόπιν οἱ ἀντιπρόσωποι ἀφέντως θὰ ἐπιάνοντο μαλλιά μὲ μαλλιά — καὶ ἦσαν ὅλοι δυστυχῶς δασύτριχες — ὅταν θὰ ἐτίθετο τὸ ζήτημα τῆς ἐκλογῆς τοῦ ὀριστικοῦ ἀγοραστοῦ τοῦ παντελῶς ἀχρήστου ἐκείνου μῆλου τῆς ἐριδος. Ἀλλ' ἐν πάσῃ περιπτώσει, κατὰ τὴν εὐφυῆ παρατήρησιν τοῦ Δὴν Τούδριγκ, αἱ Ἠνωμένα Πολιτεῖαι θὰ ἠττῶντο κατὰ κράτος ἐν τῷ συναγωνισμῷ.

«Μοὶ φαίνεται πολὺ λογικὸν τοῦτο, εἶπεν ὁ Ἐρικ Βάρδενανκ.

— Ἐπιδέξιον, εἶπεν ὁ συνταγματάρχης Καρκῶφ.

— Ἐπιτυχῆς, εἶπεν ὁ Γιάν Χάραλδ.

— Ἐξυπνον, εἶπεν ὁ Ἰακώβος Γιάνσεν.

— Καθαυτὸ Ἀγγλικόν! εἶπεν ὁ ταγματάρχης Δόνελαν.

Ἐκαστος ἔσπευσε νὰ ἐπιδοκιμάσῃ τὴν ἐξενεχθεῖσαν γνώμην, τρέφων ὁμῶς ἐνδομύχως τὴν ἐλπίδα νὰ ἐξκαπατήσῃ βροδύτερον τοὺς ἐντίμους συναδέλφους του.

«Λοιπὸν, κύριοι, προσέθηκεν ὁ συνταγματάρχης Καρκῶφ, εἰμεθα πληρέστατα σύμφωνοι, ὅτι ἂν καταρτίσωμεν συνδικάτα, τὰ δικαιώματα ἐκαστοῦ κράτους θὰ διατηρηθῶσιν ἀκέραια καὶ ἀπαρχειώτα ἐν τῷ μέλλοντι...»

Ἦσαν θεαίως σύμφωνοι.

Ἵπελείπετο μόνον νὰ γνωστῇ ὁποίας πιστώσεις διέθετον οἱ πληρεξούσιοι τῶν διαφόρων κρατῶν. Ἐκ τοῦ ἀθροίσματος τῶν πιστώσεων τούτων δὲν ὑπῆρχεν ἀμφιβολία ὅτι θ' ἀπετελεῖτο ποσότης μεγίστη, κατὰ πολὺ ὑπερβαίνουσα τοὺς πόρους τῆς Ἐκμεταλλευτικῆς τοῦ Β. Πόλου Ἑταιρίας. Ὅθεν τὸ ζήτημα καλλιστα ἐτίθη ὑπὸ τοῦ Δὴν Τούδριγκ. Ἀλλὰ τότε παρουσιάσθη ἄλλη δυσχέρεια. Νευρική σιγὴ ἐπικολοῦθη. Οὐδεὶς ἐλάμβανε τὸν λόγον. Νὰ δεῖξῃ ἕκαστος τὸ χρηματοφυλάκιόν του; Νὰ

κηνώσῃ τὰ θυλάκιά του εἰς τὸ ταμεῖον τοῦ συνδικάτου; Ἐκ τῶν προτέρων νὰ γνωστοποιήσῃ μέχρι τίνος ποσοῦ ἐμελλε νὰ ὑπερθεματίσῃ;... Δὲν ἦτο καμμία βία εἰς τοῦτο! Καὶ ἂν βραδύτερον ἐπήρχετο ἀσυμφωνία τις μεταξύ τῶν μελῶν τοῦ ἀρτιπαγοῦς συνδικάτου; Καὶ ἂν αἱ περιστάσεις ὑπεχρέουν αὐτοὺς νὰ λαβῶσι μέρος εἰς τὸν ἀγῶνα ἕκαστος δι' ἴδιον λογαριασμὸν; Καὶ ἂν ὁ διπλωμάτης Καρκῶφ προσεβάλλετο τυχὸν ἀπὸ τὰς μικροπονηρίας τοῦ Γιάνσεν, οὗτος δὲ ἀπὸ τὰς μηχανορραφίας τοῦ Ἐρικ Βάρδενανκ, οὗτος δὲ πάλιν ἠρεθίζετο ἐκ τῆς κομπορημοσύνης τοῦ Γιάν Χάραλδ, καὶ ὁ Χάραλδ δὲν ὑπέμενε τὰς ἀλαζονικὰς ἀξιώσεις τοῦ ταγματάρχου Δόνελαν, ὅστις τὸ καθ' ἑαυτὸν δὲν θὰ ἐδυσκολευετο διόλου νὰ ῥαδιουργήσῃ ἐναντίον τῶν ἄλλων συναδέλφων του; Τέλος ἂν ἐπανεῖρωνεν ἕκαστος τὰς πιστώσεις του ἦτο τὸ αὐτὸ ὡς νὰ ἐπαιξε μὲ φανερὰ χαρτιά, ἐνῷ συμφέρον εἶχε ἐπιμελέστατα νὰ τὰ ἀποκρύπτῃ.

Ἀληθῶς δὲ μόνον κατὰ δύο τρόπους ἠδύνατο ἕκαστος ν' ἀπαντήσῃ εἰς τὴν εὐλογον μὲν, ἀλλ' ὀλίγον ἀδιάκριτον ἐρώτησιν τοῦ Δὴν Τούδριγκ. Ἡ νὰ εἶπῃ ὅτι διέθετε ποσὸν πολὺ ἀνώτερον τοῦ πραγματικοῦ — τοῦθ' ὅπερ μεγαλῶς θὰ τὸν ἐστενοχώρει ὅταν θὰ ὑπεχρεοῦτο νὰ καταβάλλῃ αὐτὸ εἰς τὸ ταμεῖον — ἢ νὰ ὁμολογήσῃ ποσὸν μὴδαμινόν, ὥστε νὰ φανῇ ἀστεῖον τὸ πρᾶγμα καὶ νὰ ἐγκαταλειφθῇ ἡ πρότασις· ἢ τελευταία δ' αὕτη ἰδέα ἦλθε τὸ πρῶτον εἰς τὸν νοῦν τοῦ πρῶν συμβούλου τῶν Ὀλλανδικῶν Ἰνδιῶν, καίτοι δ' ἤκιστα σοβαρὰ ἦτο, ὁμολογουμένως ὁμῶς οἱ συναδελφοὶ του ἔσπευσαν οὐ μόνον νὰ τὸν μιμηθῶσιν, ἀλλὰ καὶ νὰ τὸν ὑπερακοντίσωσι.

«Κύριοι, εἶπεν οὗτος ἐν ὀνόματι τῆς Ὀλλανδίας, λυποῦμαι πολὺ, ἀλλὰ διὰ τὴν ἀγοράν τῶν ἀρκτικῶν χωρῶν δὲν δύναμαι νὰ διαθέσω πλειότερα τῶν πενήτηντα ῥιξδάλερ.

— Καὶ ἐγὼ μόνον τριακοντα πέντε ρούβλια, εἶπεν ὁ Ῥώσος.

— Καὶ ἐγὼ μόνον εἴκοσι κρόνορ, εἶπεν ὁ Σουηδονορβηγός.

— Καὶ ἐγὼ ὄχι πλειότερα τῶν δέκα πέντε κρόνε, εἶπεν ὁ Δανός.

— Τότε λοιπὸν, κύριοι ἀπήντησεν ὁ ταγματάρχης Δόνελαν, διὰ τόνου ἐκφράζοντος ὅλην τὴν φυσικὴν ὑπεροψίαν τῆς Μεγάλῃς Βρετανίας, ἡ κατακύρωσις θὰ γείνη ἐπ' ὀνοματί σας, διότι ἡ Ἀγγλία πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον δὲν διαθέτει πλειότερα τοῦ ἐνὸς σελίνιου καὶ ἐξ πεννῶν. »¹⁾

Καὶ ἡ εἰρωνικὴ αὕτη δήλωσις ἔθεσε τέρμα

(1) Τὸ μὲν ριξδάλερ ἀντιστοιχεῖ πρὸς 5 φρ. 21, τὸ ρούβλιον πρὸς 3,92, τὸ κρόνορ πρὸς 1,32, τὸ κρόνε πρὸς 1,32 καὶ τὸ σελίνιον πρὸς 1,25.

εἰς τὴν συνδιάσκεψιν τῶν ἀντιπροσώπων τῆς γηραιᾶς Εὐρώπης.

Γ.

Ὅπου γίνεται ὁ πλειστηριασμός τῶν χωρῶν τοῦ ἀρκτικού πόλου

Διατί ἡ πώλησις αὕτη ἐμελλε νὰ ἐνεργηθῆ τὴν 3 Δεκεμβρίου εἰς τὴν ὠρισμένην ἀρθουσαν τῶν πλειστηριασμῶν, ὅπου συνήθως ἐπωλοῦντο μόνον κινητὰ πρᾶγματα ὡς οἶον ἔπιπλα, μηχαναί,

τοιούτους ὄρους ἐμελλε νὰ πωλήθῃ, τὸ δὲ συμβόλαιον δὲν θὰ ἦτο ὡς ἐκ τούτου ὀλιγώτερον ἐγκυρον. Ὑπεδεικνύετο τάχα, ὅτι κατὰ τὴν κρίσιν τῶν ἀπαρτιζόντων τὴν Ἐταιρίαν, τὸ περὶ οὗ πρόκειται ἀκίνητον μετεῖχεν ἐπίσης καὶ τῆς ιδιότητος τοῦ κινήτου, ὡς ἂν ἦτο ποτε δυνατόν νὰ μετατοπισθῇ; Ἡ παράδοξος αὕτη ἐξαιρέσις εἰς πολλὴν ἐνέβαλλεν ἀπορίαν ἀγγλινοῦστάτους τινὰς ἄνδρας, λίαν εὐαριθμούς ὅμως.

Ἀνύψωσαν τὴν ἀστερέεσσαν σημαίαν (σελ. 165).

ἐργαλεῖα, ἢ καλλιτεχνήματα, οἷον πίνακες ἀγάλματα, μετᾶλλια, ἀρχαιοτήτες; Διατί, ἀφοῦ ἐπρόκειτο περὶ διανομῆς ἀκινήτου δὲν ἐγένετο αὕτη ἐνώπιον συμβολαιογράφου ἢ διὰ τοῦ ἀρμόδιου δικαστηρίου, ἀλλ' ὠρίσθη νὰ γεινη διὰ τοῦ ἐπὶ τῶν πλειστηριασμῶν ὑπαλλήλου, εἰς ὃν εἶνε ἀνατεθειμένη ἡ πώλησις κινήτων; Μήπως τὸ τμήμα τοῦτο τῆς γηίνης σφαίρας ἦτο δυνατόν νὰ ἐξομοιωθῆ πρὸς τὰ κινητὰ, ἀφοῦ ἦτο φύσει κατ' ἐξοχὴν ἀκίνητον;

Τὸ τοιοῦτο καίτοι ἐφκίνετο παράλογον ἦτο ἀληθές. Τὸ σύνολον τῶν ἀρκτικῶν χωρῶν ὑπὸ

διότι οἱ τοιοῦτοι καὶ ἐν αὐταῖς ταῖς Ἠνωμέναις Πολιτείαις δὲν εἶναι πολλοί.

Ὑπῆρχεν ὅμως ἐν προηγούμενον, Τμήμα τοῦ ἡμετέρου πλανήτου εἶχε πωληθῆ εἰς τὴν αἰθουσαν τῶν πλειστηριασμῶν διὰ δημοσίου κήρυκος ἐν Ἀμερικῇ.

Πράγματι πρό τινων ἐτῶν, ἐν Ἀγίῳ Φραγκίσκῳ τῆς Καλλιφορνίας, νῆσός τις τοῦ Εἰρηνικοῦ ὠκεανοῦ, ἡ νῆσος Σπένσερ, (1) ἐπωλήθη ἀντὶ τεσσάρων ἑκατομμυρίων δολλαρίων εἰς τὸν

(1) Εἰς τὸ «Σχολεῖον τῶν Ῥοθινσῶνων», ἕτερον μυθιστόρημα τοῦ αὐτοῦ συγγραφέως.

Οὐίλλιαν Β. Κόλδερουπ, ὑπερθεματίσαντα κατὰ 500 χιλ. δολλαρίων τὸν ἀνταγωνιστὴν του I.P. Τάσκιναρ, ἐκ Στόκτον. Τὸ ἀληθές ὅμως εἶνε ὅτι ἡ νῆσος αὕτη ἦτο κατοικήσιμος, κειμένη μίρας τινὰς μόνον μακρὰν τῶν Καλλιφορνικῶν ἀκτιῶν, ἔχουσα δὲ δάση, ῥύακας, γῆν γόνιμον, καὶ πεδιάδας καλλιεργησίμους καὶ οὐχὶ χώρα ἄγνωστος, ἴσως θάλασσα καλυπτομένη ὑπὸ αἰωνίων πάγων, προφυλαττομένη ὑπὸ ἀνυπερβά-

Εὐρωπαϊκῶν πληρεξουσίων εἰς Βαλτιμόρην, πλείστοι περιστοίχισαν αὐτοὺς καὶ ἐπέζητουν νὰ συναψῶσι γνωριμίαν μετ' αὐτῶν οἴκοθεν δ' ἐννοεῖται ὅτι καὶ οἱ δημοσιογράφοι δὲν καθυστέρησαν, ἀλλ' ἀδιαλείπτως ἠνώχλουν αὐτοὺς διὰ συνεντεύξεων. Ἐπειδὴ δὲ πάντα ταῦτα συνέβαινον ἐν Ἀμερικῇ, οὐδὲν παράδοξον ὅτι ἡ κοινὴ περιέργεια εἶχε διεγερθῆ εἰς τὸν ὑπατον βαθμόν. Ἀποτελέσματα δὲ τούτου ἦσαν παρα-

Εὔρον ἓνα χονδράνθρωπον (σελ. 182)

των παγοβούων καὶ τὴν ὅποιαν πιθανώτατα θὰ ἦτο ἐδύνατον νὰ καταλάβῃ τις ποτε. Ὅθεν ὑπετίθετο ὅτι ἡ ἀβεβαία ἰδιοκτησία τοῦ Πόλου δὲν θὰ ἠγοράζετο ἐπὶ δημοπρασίας εἰς τόσον ὑπέρογκον τιμὴν.

Οὐχ ἦττον, κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην, τὸ παραδεχόν τοῦ πράγματος εἶχε προσελκύσῃ, ἂν οὐχὶ σπουδαίους ἄνδρας, τοῦλάχιστον μίγαν ἀριθμὸν περιέργων ἀνυπομονούντων νὰ ἴδωσι τὴν ἐκβάσιν τῆς ὑποθέσεως. Διότι ὅπωςδήποτε ὁ ἀγὼν ἐπρομηνύετο ἀρκετὰ περιέργως.

Προσθετίσθω δ' ὅτι ἅμα τῇ ἐλύσει τῶν

βολώτατα στοιχήματα, διότι τὸ στοιχῆμα εἶνε ὁ συνηθέστατος τρόπος τῆς ἐκδηλώσεως τοῦ τοιοῦτου ἐρεθισμοῦ τῆς κοινῆς γνώμης ἐν ταῖς Ἠνωμέναις Πολιτείαις, ὧν τὸ κολλητικὸν παράδειγμα προθύμως ἤρχισε νὰ μιμῆται καὶ ἡ Εὐρώπη. Καίτοι δ' ἐνεκα διαφορᾶς γνώμων ἐπὶ τοῦ ζητήματος διεφύοντο ὅπως δὴ ποτε οἱ πολῖται τῆς Ἀμερικανικῆς Ὀμοσπονδίας εἰς διαφοροὺς ἑμάδας, πάντες ὅμως προφανῶς ἐπόθουν ἐγκαρδίως νὰ νικήσῃ ἡ πατρίς των, πάντες ἠλπίζον ὅτι ὁ Βόρειος Πόλος θὰ τεθῆ ὑπὸ τὴν σκίτην τῆς πολυαστέρου σημαίας. Οὔτε τῆς

Ρωσσίας, οὔτε τῆς Σουηδίας καὶ Νορβηγίας, οὔτε τῆς Δανίας, οὔτε τῆς Ὀλλανδίας ὁ ἥμιστος σπουδαῖος ἀνταγωνισμὸς τοὺς ἐνέβαλλεν εἰς ἀνησυχίαν ἦτο ὁμοῦ παρούσα ἐκεῖ καὶ ἡ Ἀγγλία, τῆς ὑποίας γνωστὴ εἶνε ἡ ἀπληστία προκειμένου περὶ ἐδαφικῶν προσαρτήσεων, γνωσταὶ δὲ εἰς ἀπορροφητικὰ τάσεις, ἡ ἀκαμπτὸς ἐπιμονὴ καὶ αἱ παντοδύναμοι λίραι τῆς. Ὅθεν μεγάλα ποσὰ διετέθησαν εἰς στοιχίματα καὶ ἐστοιχημάτιζον ὑπὲρ τῆς Ἀμερικῆς καὶ ὑπὲρ τῆς Μεγάλης Βρετανίας, ἀπαρλλακτικῶς ὡς γίνεται εἰς τὰ ἵπποδρόμια προκειμένου περὶ ἵππων. Καὶ τὰ μὲν δύο κράτη ταῦτα ἐλογίζοντο ἰσότημα, ὑπὲρ δὲ τῶν λοιπῶν, ἂν καὶ ἐξετιμῶντο εἰς τὰ 12 μέχρι 13¹/₂ μόνον ἐπὶ τοῖς ἑκατόν, οὐδεὶς ἐστοιχημάτιζεν. Ὡρα τῆς δημοπρασίας εἶχεν ὀρισθῆ ἡ μεσημβρία. Ἀπὸ πρῶτας ὁμοῦ ἡ συγκέντρωσις τῶν περιέργων ἐμπόδιζε τὴν συγκοινωνίαν κατὰ τὴν ὁδὸν Βόλτων, ὅπου ἦτο ἡ αἴθουσα τῶν πλειστηριασμῶν. Ἀπὸ τῆς προτεραίας ἦδη ἡ συγκίνησις εἶχε κορυφωθῆ. Διὰ τοῦ ὑπερωκεανίου καλωδίου αἱ ἐφημερίδες ἐπληροφόρηθησαν ὅτι τὰ πλείστα τῶν στοιχημάτων ἄτινα εἶχον προταθῆ, ὑπὸ τῶν Ἀμερικανῶν, ἐκρατήθησαν ὑπὸ τῶν Ἀγγλῶν, τὰς διαπραγματευθεῖσα; δὲ τιμὰς αὐτῶν ὁ Δὴν Τούδριγκ ἐτοιχοκόλλησεν ἀμέσως εἰς τὴν αἴθουσαν τῶν πλειστηριασμῶν. Ἐβρουλεῖτο δ' ὅτι ἡ κυβέρνησις τῆς Μεγάλης Βρετανίας εἶχε θέσιν ὑπερόγκους πιστώσεις εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ ταγματάρχου Δόνελλαν... Ὡς δ' ἀνήγγειλεν ὁ Κήρυξ τῆς Νέας Ὑόρκης, ἐν τῷ Ὑπουργείῳ τῶν Ναυτικῶν οἱ λόρδοι τοῦ ναυαρχείου παρῶρων πρὸς ἀπόκτησιν διὰ πάσης θυσίας τῶν ἀρκτικῶν χωρῶν, προωρισμένων ἐκ τῶν προτέρων νὰ συγκαταριθμηθῶσιν εἰς τὰς ἀγγλικὰς ἀποικίας.

Οὐδεὶς εἰξευρε κατὰ πόσον ἦσαν ἀληθεῖς ἡ πιθανὰ αἱ διαδόσεις καὶ τὰ θρυλήματα ταῦτα. Ἀλλὰ, κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην, οἱ φρόνιμοι ἄνθρωποι ἐν Βαλτιμόρ ἐσκέπτοντο ὅτι, ἂν ἡ Ἐκμεταλλεὺτικὴ τοῦ Β. Πόλου Ἐταιρία ἦτο ἀφειμένη εἰς μόνους τοὺς ἰδίους τῆς πόρου, ἐνδεχόμενον ἦτο νὰ υπερτερῆσῃ ἐν τῷ συναγωνισμῷ ἡ Ἀγγλία τούτου ἕνεκα θερμότητας κατέβαλλον οἱ Γιαγκηδὲς προσπάθειάς ν' ἀκινήσωσι πείσιν τινα ἐπὶ τῆς ἐν Βασιγκτῶν κυβερνήσεως ὑπὲρ τῆς Ἐταιρίας. Ἀλλ' ἐν μέσω τοῦ γενικοῦ ἐρεθισμοῦ, ἡ νέα ἔταιρία, ἐνσαρκουμένη ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ ταπεινοῦ πρακτορος αὐτῆς κ. Οὐίλλιαμ Σ. Φόρστερ, οὐδόπως ἐφαίνετο ἀνησυχουσα ἐκ τῆς κοινῆς παρὰ τῆς ὡσεὶ εἶχεν ἀναμφισβητήτως ἐξησφαλισμένην τὴν ἐπιτυχίαν.

Καθ' ὅσον ἡ ὦρα προσήγγιζε, τὸ πλῆθος συνεπυκνοῦτο καθ' ὅλην τὴν ἐκτασιν τῆς ὁδοῦ Βόλτων. Τρεῖς ὥρας πρὸ τῆς ἐκέρξεως, δὲν ἦτο πλέον δυνατὴ ἡ εἰσοδος εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ

πλειστηριασμοῦ, τῆς ὁποίας τὸ διὰ τὸ δημόσιον ὠρισμένον μέρος εἶχεν ἦδη πληρωθῆ μέχρι διαρρήξεως τῶν τοίχων. Μόνον εὐαριθμοὶ τινες θέσεις, περιφρασσόμενοι διὰ δρυφρακτικῶν εἶχε φυλαχθῆ διὰ τοὺς εὐρωπαϊοὺς πληρεξουσίου, ὅπως δυνήθωσι τούλάχιστον νὰ παρακολουθῶσι τὰς διαφορὰς φάσεις τοῦ πλειστηριασμοῦ καὶ ὑπερβηματίζωσιν ἐν καιρῷ. Ἦσαν δὲ συνηγμένοι ἐκεῖ ὁ Ἐρικ Βαλδενκ, ὁ Βόρις Καρκῶφ, ὁ Ἰάκωβος Γιάνσεν, καὶ ὁ ταγματάρχης Δόνελλαν μετὰ τοῦ γραμματέως του Δὴν Τούδριγκ. Ἀπετέλου δὲ συμπαγῆ ὄμιλον, συμπεπικνωμένον, ὡς στρατιῶται σχηματίζοντες φάλαγγα ἐφόδου. Καὶ πραγματικῶς ἐφαίνοντο ὡς παρασκευαζόμενοι εἰς ἐφοδὸν κατὰ τοῦ Βορείου Πόλου!

Οὐδεὶς ὁμοῦ εἶχεν ἐμφανισθῆ ἐκ μέρους τῆς Ἀμερικῆς πλὴν τοῦ γνωστοῦ ἐμπόρου τῶν ἰνίσκων, τοῦ ὁποίου τὸ χυδαῖον πρόσωπον ἐξέφραζε παντελῆ ἀδιαφορίαν. Ἐφαίνετο ὁ ἥμιστος πάντων συγκεινημένος καὶ ἀναμφιβόλως ἐσκέπτετο μόνον περὶ τῆς ἐκπονήσεως τῶν φορτίων ὅσα ἐπερίμενε νὰ παραλάβῃ ἐκ τῆς Νέας Γῆς. Τινες ἦσαν ἄρα γε, οἱ ἐκ τοῦ ἀσήμου τούτου ἐμπόρου ἀντιπροσωπεύμενοι κεφαλαιοῦχοι οἵτινες ἐμελλον ἴσως νὰ θέσωσιν εἰς τὴν πλάστιγγα ἑκατομμύρια δολλαρίων; ἡ ἀπορία αὕτη ἐξῆπτεν εὐλόγως τὴν κοινὴν περιέργειαν.

Οὐδεὶς, τῶνόντι, ἠδύνατο νὰ ὑποπτευθῆ ὅτι ὁ I. T. Μάστων καὶ ἡ κ. Εὐαγγελινὴ Σκόρβιτ εἶχον σχέσιν τινα μὲ τὴν ὑπόθεσιν ταύτην. Καὶ πῶς νὰ ὑποθέσωσι τοιοῦτό τι; Ὅμοι ἄμφότεροι παρευρίσκοντο ἐκεῖ, ἀλλ' ἀνχμεμιγμένοι μετὰ τοῦ πλῆθους, μὴ κατέχοντες ἰδιαιτέραν τινα θέσιν καὶ περιστοιχούμενοι ὑπὸ τινῶν τῶν κυριωτέρων μελῶν τοῦ «Τηλεβολικοῦ Συλλόγου» συναδέλφων τοῦ I. T. Μάστωνος ὡς ἀπλοὶ θεαταί, κατὰ τὸ φαινόμενον, καὶ παντελῶς ἀδιαφοροί. Οὐδ' αὐτὸς ὁ Οὐίλλιαμ Σ. Φόρστερ εἰδείκνυεν ὅτι γνωρίζει αὐτούς.

Ἐννοοῦνται οἰκοθεν ὅτι παρὰ τὰ παραδεδομένα ἔθιμα ἐν ταῖς αἰθούσαις τῶν πλειστηριασμῶν, τὸ δημοπρατούμενον κινητὸν κτῆμα δὲν ἦτο ἐκτεθειμένον ὑπὸ τὰς ὄψεις τοῦ κοινῶ. Δὲν ἦτο βεβαίως δυνατὸν οὕτω νὰ μεταβιβαζῶσι τὸν Βόρειον Πόλον ἀπὸ χειρὸς εἰς χεῖρα, οὔτε νὰ τὸν ἐξετάζωσι καθ' ὅλα αὐτοῦ τὰ μέρη, οὔτε νὰ τὸν παρατηροῦσι διὰ τοῦ μικροσκοπίου, οὔτε νὰ τὸν δοκιμαζῶσι διὰ τοῦ δακτύλου ὅπως βεβαιωθῶσιν ἐὰν τὸ χρῶμά του εἶναι πραγματικὸν ἢ τεχνητὸν, ὡς κάμνουσιν ἐπὶ τῶν δημοπρατούμενων ἀρχαίων καλλιτεχνημάτων. Καὶ ὁμοῦ ἀρχαῖος ἦτο βεβαίως καὶ ἐκεῖνος, ἀρχαιότερος μαλίστα καὶ τῆς σιδηρᾶς καὶ τῆς χαλκῆς καὶ τῆς λιθίνης περιόδου δηλαδὴ πασῶν τῶν προϊστορικῶν περιόδων, ἀφοῦ ὑψίστατο ἀπὸ καταβολῆς κόσμου!

Ἄλλ' ἂν ὁ Πόλος δὲν ἦτο ἐκτεθειμένος ἐκεῖ ἐπὶ τοῦ γραφείου τοῦ δημοσίου κήρυκος, ἀνεπλήρου ὁμοῦ αὐτὸν μέγας γεωγραφικὸς πίναξ ἀνηρημένος εἰς τόπον καταφανῆ ἐν τῷ πίνακι δὲ τοῦτ' ἐδηλοῦτο σαφῶς διὰ χρωμάτων ὁ σχηματισμὸς τῶν ἀρκτικῶν χωρῶν. Δεκαεπτὰ μίλιαν καταφανῆς, διερχομένη ἀκριβῶς ἐκ τοῦ ὄγδοηκοστοῦ τετάρτου παραλλήλου, διεγράφε τὸ τμήμα τῆς γῆνης σφαίρας, τοῦ ὁποίου ἡ Ἐκμεταλλεὺτικὴ τοῦ Β. Πόλου Ἐταιρία εἶχε προκαλέσῃ τὴν πώλησιν. Ἡ χώρα αὕτη ἐφαίνετο κατεχομένη ὑπὸ θαλάσσης καλυπτομένης ὑπὸ παχυτάτου στρώματος πάγου. Ἀλλ' ἀ διὰ τοῦτο ἂς ἐκαμνον καλὰ οἱ ἀγορασταὶ οἵτινες ἐν πάσῃ περιπτώσει δὲν εἶχον δικαίωμα νὰ παραποιηθῶσιν, ὅτι ἐπετέθησαν ὡς πρὸς τὴν φύσιν τοῦ ἐμπορεύματος.

Τὴν μεσημβριαν ἀκριβῶς, ὁ ἐπὶ τοῦ πλειστηριασμοῦ ὑπάλληλος, Ἀνδρέας Ρ. Γίλλμουκ εἰσῆλθεν ἀπὸ μικρὰν τινα θύραν ἀνοιγομένην ἐκ τοῦ ξυλίνου διαφράγματος τοῦ βάθους καὶ κατέλαβε θέσιν πρὸ τοῦ γραφείου του. Ἦδη δ' ὁ δημόσιος κήρυξ, Φλίντ ὁ μεγαλόφωνος, ἐβάδιζε μὲ τὸ βαρὺ βῆμα του κατὰ μῆκος τοῦ συνέ-

χοντος τὸ πλῆθος δρυφρακτοῦ, κλονούμενος ὡς ἄρκτος ἐν κλωβῷ. Ἀμφότεροι οὗτοι ἠγάλλοντο ἐνδομύχως, ἀναλογιζόμενοι ὅτι ἐν τῇ προκειμένη δημοπρασίᾳ ἐμμελον νὰ λάβωσι μεγίστην ἀνταμοιβὴν ἐκ τῶν ποσοστῶν τοῦ ἐκπλειστηριασμοῦ. Ἐννοεῖται ὅτι ἡ πώλησις ἐμελλε νὰ γείνη τοῖς μετρητοῖς, cash ὡς λέγουσιν οἱ Ἀμερικανοί, τὸ δὲ ποσὸν τοῦ ἐκπλειστηριασμοῦ ὅσον δῆποτε σπουδαῖον καὶ ἂν ἦτο, ἐμελλε νὰ καταβληθῆ ἀκέραιον εἰς χεῖρας τῶν πληρεξουσίων καὶ διὰ λογαριασμὸν τῶν μετασχόντων τοῦ πλειστηριασμοῦ κρατῶν, πλὴν ἐκείνου εἰς ὃν ἤθελε κατακυρωθῆ τὸ κτῆμα.

Κατ' ἐκείνην δὲ τὴν στιγμὴν ὁ κῶδων τῆς αἰθούσης ἐσήμανε διατόρων ἀγγέλων εἰς τοὺς εἰς τὰς ἀκτὰς εὐρισκομένους—τῇ πόλει καὶ τῇ οἰκουμένη, urbi, et orbi, ἠδύνατο προσφυστάτα νὰ λεχθῆ ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ—ὅτι ἡ δημοπρασία ἤρχιζεν.

Ἄποια ἐπίσημος στιγμὴ! Ὅλων αἱ καρδίαι ἐπαλλοι, παρατεταμένη δὲ βοῆ ἐκ τῆς ὁδοῦ Βόλτων καὶ τῶν παρακειμένων ὁδῶν ἐξαπλωθεῖσα ἀνὰ τὰς διακυμάνσεις τοῦ πλῆθους, εἰσεχώρησε μέχρι τῆς αἰθούσης.

(Jules Verne)

Ἐπιτα συνέχισι

ΔΑΟΓΡΑΦΙΚΑ

Η ΠΕΤΡΑ ΤΟΥ ΚΑΛΟΓΗΡΟΥ

[Ζακυνθία παράδοσις]

Ὅχι μακρὰν ἀπὸ τὴν πόλιν τῆς Ζακύνθου, σχεδὸν ἐν τέταρτον τῆς ὥρας ὑπάρχει ναὸς ὁ ὁποῖος τιμᾶται μὲ τὸ ὄνομα τοῦ Ἁγίου Σπυριδῶνος. Ἡ θέσις εἰς τὴν ὁποίαν κεῖται ὁ ναὸς εἶνε ἀπὸ τὰς πλέον γραφικὰς καθ' ὅσον ἔχει ἀπέναντι αὐτῆς καὶ ὑποκάτω τὴν πότε ἐξαγριωμένην καὶ πότε ἠσυχάζουσαν θάλασσαν, μακρὰν δὲ φαίνονται τὰ ὄρη τῆς Πελοποννήσου. Ὁ δρόμος διὰ τοῦ ὁποίου μεταβαίνει τις εἰς τὸ ναὸν εἶνε ἀπὸ τοὺς συνηθισμένους, καὶ μάλιστα κατὰ τὸ θέρος διὰ τὴν ὠραιότητά του, καθ' ὅσον ἐν δεξιῶν μὲν ἔχει καταφύτους κήπους καὶ συνδένδρους λόφους ποτιζομένους ἀπὸ πηγαῖα ὕδατα, ἐξ ἀριστερῶν δὲ τὴν θάλασσαν. Ὁ καταβαίνων ἀπὸ τὸν ναὸν πρὸς τὴν ἀμμώδη ἀκτὴν εἰς ὀλίγην ἀπὸ ταύτης ἀπόστασιν καὶ ἐντὸς ὕδατων διακρίνει πέτραν ὑψωμένην ἄνω τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης σχεδὸν 2 1)2 πήχεις. Κατὰ περιέργων σύμπτωσιν ἡ πέτρα αὕτη ὀμιάζει μὲ πελοποννησιακὴν ἀνθρωπίνην κεφαλὴν, κτυπωμένην ἀδιακόπως ἀπὸ τὰ εἰς αὐτὴν θραυόμενα κύματα. Βεβαίως ἡ πέτρα αὕτη κατὰ τύχην ἔχει τοιαύτην ὁμοιότητα, ἀλλ' ὁ λαὸς, ὅστις τὴν ἐξέλεξεν ὡς παράδειγμα διὰ τοὺς ἔχοντας τὸ ἐλάττωμα τῆς βλασφημίας ἔχει περὶ αὐτῆς τὴν ἐξῆς παράδοσιν:

«Μοναχὸς ἐψάρευσεν ἐκεῖ μίαν μεγάλην ἐορτὴν ἕξα-φρα εἶδε νὰ κινῆται ἡ τριχίτη κλωστή εἰς τὴν ἄκραν τῆς ὁποίας εἶχε δεσθῆ τὸ ἄγκιστρον, συγχρόνως δὲ ἠσθάνετο βάρος καὶ δυνατὰς ταλαντεύσεις ὡς ἐκ τῶν ὁμοίων ἐνόησεν ὅτι συνέλαβε μεγάλην ἰχθύν. Σύρει μὲ ταχύτητα τὸ ἄγκιστρον καὶ ἐνῶ σχεδὸν εἶχεν εἰς

χεῖρας τοὺς ἰχθύν καὶ προσεπάθει νὰ τὸν ἀπαγκιστρώσῃ, ἐκεῖνος ἐγλίστρησε καὶ ἔπεσεν εἰς τὴν θάλασσαν. Ὁ μοναχὸς τότε ἀπὸ τὴν ὀργὴν του ἤρχισε νὰ βλασφημῆ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ πλησίον ἁγίου, ὅλλα διὰ μιᾶς ἡ θάλασσα ἀγριεῖται καὶ βυθίζεται ἡ μικρὰ λέμβος τοῦ μοναχοῦ. Κατὰ τὸ ναυάγιον ἡ κεφαλὴ μόνη τοῦ μοναχοῦ ὑψώθη ὑπεράνω τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης, ἀλλὰ διὰ μιᾶς ὁ Θεὸς τὴν ἐπέτρωσε, καὶ τὰ κύματα μέχρι σήμερον τὴν κτυποῦν.»

Αὕτη εἶνε ἡ παράδοσις τοῦ λαοῦ. Ἀτελής δὲ θὰ ἦτο ἡ ἀποστολὴ ταύτης, ἂν δὲν ἐσημειοῦμεν συγχρόνως καὶ τὴν ἔμμετρον ἀφήγησιν τῆς παραδόσεως τὴν ὁποίαν ἐποίησαν ὁ Ζακύνθιος ποιητὴς κ. Διονύσιος Ἡλιακόπουλος ὅστις εὐγενῶς ἐπέτρεψεν εἰς ἡμᾶς τὴν δημοσίευσίν τῆς.

Μισόστρατα μὲς' ἰς τ' Ἀργασίου τὸ δρόμο, ἰς τ' ἀκρογιάλι, Καλόγερος ἐψάρευσεν μίαν γιορτὴν μεγάλην. Ἡ μοῖρα του ἐβουλήθηκε ν' ἀράξῃ τῇ βαρκοῦλα «Σ τ' ἁγίου Σπυριδῶνος ὀμπρὸς τὴν ἔρημην ἐκκλησοῦλα. Τὴν πετοναί του ἀκούει βαρεῖα καὶ γέροντι καὶ κυτάρει. Βλέπει ἰς τὰ βάθη τοῦ γιαιοῦ, ψάρι γοντρὸ ἀνεβάξει. Ἀλαίμαργος καὶ μὲ τὰ δυὸ τὰ χεῖρας τὸ τραβάει. Μὰ ἰς τὸν ἄφρο σὰν τῶπερε, τὸ ψάρι τοῦ γλυστράει Ἀνάθεμα! κί ἀπὸ θυμὸ τὸν Ἅγιο φασκελῶνει. Καὶ τοῦ Θεοῦ του τ' ὄνομα μὲ λύσσα βλασφημᾶει... Ἀλλὰ μὲ μιᾶς ἡ θάλασσα σὰν σίφουνας φουσκώνει. Καὶ σύψυχη ἰς τὰ κύματα τῇ βάρκα του βουλιάζει. Εἰς τὸν ἄφρο ὁ Καλόγερος τὴν κεφαλὴν σηκώνει. Ἀλλ' ἡ κατάρτα τοῦ Θεοῦ μὲ μιᾶς τῆς πετρώνει... Τὰ κύματα ὡς τὰ σῆμερα τῇ θέρνουν, τῇ χτυποῦνε. Κ' οἱ βλάσφημοι τὴν τρέμουνε, ἐκεῖθε θάταν διαθοῦνε.

Ἐν Ζακύνθῳ

Γ. Δ. ΜΑΝΕΣΗΣ

ΠΟΙΚΙΛΑΙ ΓΝΩΣΕΙΣ

ΟΙ ΘΑΛΑΣΣΙΟΙ ΔΥΤΑΙ

Ἀπὸ παλαιωτάτων χρόνων καὶ ἕνεκα πλείστων αἰτίων, ἰδίᾳ τῆς ἀλιείας κοραλλίων, μαργαριτῶν καὶ σπόγγων, παρέστη ἡ ἀνάγκη τῆς εἰς τὰ βᾶθη τῆς θαλάσσης καταδύσεως. Ἡ καταδύσις αὐτὴ μέχρι πρὸ ὀλίγων ἔτι ἑτῶν ἐξετελεῖτο ὑπὸ δυτῶν εἰδικῶς ἐξησκημένων εἰς τοῦτο κυρίως: νὰ κρατῶσι τὴν ἀναπνοῆν των ἐφ' ὅσον διεμένον εἰς τὸν βυθὸν τῆς θαλάσσης, ὅπερ καθίστα καὶ ἐπικίνδυνον καὶ δυσχερεστάτην τὴν ὑπὸ τὸ ὕδωρ ἐργασίαν.

Ἄλλ' ὅπως εἰς τοὺς ἄλλους κλάδους τῆς βιομηχανίας οὕτω καὶ εἰς ταύτην ἡ ἀνθρωπίνη ἐφευρετικὸς προσήλθεν ἄρωγός διὰ τῆς κατασκευῆς καταλλήλων ὀργάνων καὶ μηχανημάτων. Ταῦτα δὲ εἶναι κυρίως ὁ καταδυτικὸς κώδων καὶ ἡ καταδυτικὴ συσκευὴ, ἅτινα μεγάλως συντελέσαν εἰς τὸ νὰ καταστήσωσιν τὴν ἐργασίαν ταύτην καὶ ἥττον ἐπικίνδυνον καὶ πολὺ ἐπιτυχεστέραν. Ὅτε κτίζονται τὰ θεμέλια γεφύρας ἢ ἐπιδιρθοῦται μέρος διαρρέον ἐν τῷ βυθισμένῳ ὑπὸ τὴν θάλασσαν σκάφει πλοίου τινὸς εἶνε πολλῶν τότε ἀναπόφευκτος ἀνάγκη οἱ ἀνθρώποι ἐργαζόμενοι νὰ μένωσιν ὑπὸ τὴν ἐπιφανείαν τῆς θαλάσσης. Εἶνε ἀληθὲς ὅτι δύναται νὰ ἐπιβέσωσιν ἐπὶ τοῦ μέρους ἐκείνου παραπλεύρως σανίδα τινά, ἀλλὰ τοῦτο καὶ δαπανηρότερον θὰ ἦτο καὶ τὸ ἔργον θὰ ἐπεβράδυνε. Ὁ καταδυτικὸς κώδων — μέγα κοίλον σιδηροῦν δοχεῖον — ἀναπληροῖ ὅπως δῆποτε τὴν καταπεύγουσαν ταύτην ἀνάγκην. Ἐχει, ὡς καὶ τ' ὄνομα αὐτοῦ δίδει νὰ ἐννοήσωμεν, στόμιον εἰς τὴν βάσιν του, ἐφοδιάζεται ἐσωτερικῶς διὰ τῶν ἀναγκαίων εἰς τοὺς ἐργάτας ἀνεσίων καὶ εἶνε ἀρκούντως ἰσχυρὸς, ὥστε ν' ἀντέχη εἰς τὴν πίεσιν τοῦ περὶ αὐτὸν ὄγκου ὕδατος. Ἀφοῦ δὲ τὰ πάντα εἰτοιμασθῶσι καὶ ὁ δῦτης εὐρίσκειται εἰς τὴν θέσιν του, διὰ καταλλήλου συσκευῆς καταβιβάζεται βαθμηδὸν ὁ κώδων ὑπὸ τὴν ἐπιφανείαν τοῦ ὕδατος. Ὁ ἐν αὐτῷ περιεχόμενος ἀὴρ συνθλίβεται καὶ τὸ ὕδωρ ὑψοῦται ἐσωθεν ὀλίγον, ἀλλὰ πάντα τὰ ἀνωτέρω μέρη μένουσι στεγνὰ καὶ ἀνετα. Ἰσχυραὶ καταθλιπτικαὶ ἀντλίαι συγκοινωνοῦσι μὲ τὴν κορυφὴν τοῦ κώδωνος συντηροῦσι τὴν προμήθειαν τοῦ καθαροῦ ἀέρος ἐμποδίζουσαι τὸ ὕδωρ νὰ προβῇ περαιτέρω καὶ νὰ καταλάβῃ τὸν ἄνω χώρον. Ἡ ὑποβρύχιος ἐργασία ἐκτελεῖται οὕτω ἐν πάσῃ ἀνεσί, ἀλλ' ἐξ ἀνάγκης περιορίζεται εἰς τὴν ὑπὸ τὸν κώδωνα ἕκτασιν.

Ἡ ἀρχαιότης δύναται πῶς νὰ ἰδιοποιηθῇ τὸν καταδυτικὸν κώδωνα, εἶν παραδεχθῶμεν τὰ ὑπὸ τοῦ Ἀριστοτέλους καὶ τοῦ Ἱερωνίμου μνημονεύμενα. Καὶ ὁ μοναχὸς Βάκων λέγεται ὅτι κατασκεύαζεν ἕνα περὶ τὰ 1250· ἀλλ' ἡ ἀρχαιωτάτη βᾶσιμος μνεία περὶ τῆς ἐν Εὐρώπῃ χρήσεώς του φαίνεται ὅτι εἶνε ἡ ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ Αυτοκράτορος Καρόλου τοῦ Ε'. τῷ 1538 καταδύσας δύο ἑλλήνων ἐν Τολέδο τῆς Ἰσπανίας. Οὗτοι κατέβησαν ὑπὸ τὸ ὕδωρ «ἐντὸς μεγίστου λέβητος ἐξαρτωμένου ἀπὸ σχοινοῦ τινὸς καὶ ἔχοντος τὸ στόμιον ἀνετετραμμένον».

Ἡ ἀνακάλυψις τῶν ἰδιοτήτων τοῦ ἐλαστικοῦ κόμματος μεγάλως ἐσχετίσθη μετὰ τῆς ἐπιτυχίας τῶν ὑποθαλασσιῶν ἀναζητήσεων. Ἀποβάλλον τὸν κώδωνα καὶ παραδεχόμενος τὴν ἀδιάβροχον ἐνδυμασίαν καὶ τὸ κράνος ὁ δῦτης ἐλευθέρως δύναται νὰ εἰσχωρήσῃ ἐντὸς τῶν μυχῶν βυθισμένων πλοίων, οἵτινες ἄλλως θὰ ἦσαν ἀπρόσιτοι. Τὴν πανοπλίαν τῶν δυτῶν ἀποτελοῦσιν ἡ ἀδιάβροχος περιβολή, τὸ ὄγκωδες ἐκ μετάλλου κράνος, τὸ ὅποιον κατέρχεται μέχρι τῶν ὤμων καὶ καλύπτει τὴν τε κεφαλὴν καὶ τὸν τράχηλον καὶ πῆδιλα μὲ πέλματα μολύβδινά. Τὸ κράνος καὶ ἡ ἐνδυμασία στερεῶς συνεννοῦνται, ὥστε τὸ ὕδωρ δὲν δύναται νὰ διεισδύσῃ μεταξὺ αὐτῶν. Τὸ κράνος ἔχει ὑελίνους φρεγγίτας διὰ τῶν ὀπῶν ὁ δῦτης δύναται νὰ βλέπῃ· εἰς δὲ τὸ ὑψηλότερον αὐτοῦ μέρος εἶνε προσκεκολλημένος εὐκαμπτος σωλὴν δι' οὗ εἰσέρχεται κωπὸς ἀτμοσφαιρικός ἀὴρ τῆ βνηθία συνθλιπτικῆς ἀντλίας. Ὁ δὲ πλεονάζων καὶ διεφθαρμένος ἀὴρ διακρυβεῖται διὰ καταλλήλου ἐπιγλωσσίδος. Εἰς τὸ σῶμα τοῦ δῦτου προσδένεται σχοινίον δι' οὗ ἐν ἀνάγκῃ ἀνυψοῦται εἰς τὴν ἐπιφάνειαν καὶ δι' οὗ δύναται νὰ κάμνη στήμεια προσυμφωνηθέντα εἰς τοὺς ἀνωθεν βοηθούς του. Καὶ τὸ σχοινίον ὡς καὶ ὁ προμηθεύων τὸν ἀέρα σωλὴν ἀφίονται χαλαρὰ ἢ ἐντείνονται κατὰ τὰς κινήσεις τοῦ ὑποθαλασσιῶς ἐργαζομένου. Ἄν εἰς τὸ ἄνω μέρος τοῦ σωλῆνος φανῇ ἡ παραμικρὰ ἀκαθαρσία ἢ ἀναστροπὴ κομμένου ὁ σωλὴν, ταῦτα σημαίνουσιν ὅτι ὁ δῦτης ἀπέθανεν.

Τὸ ὕδωρ ἐξασκεῖ μεγάλην πίεσιν καὶ εἰς μέτρια ἔτι βᾶθη ἐπὶ τοῦ δῦτου· ἡ κατάδυσις κατὰ πᾶσαν τριακοντάδα ποδῶν ἰσοδυναμεῖ πρὸς πρόσθετον βάρους μιᾶς ἔτι ἀτμοσφαιρας, ἢ ἐπὶ τὸ ἀπλούστερον ἔχει πίεσιν ἐπὶ πλέον 15 περίπου λιτρῶν ἐφ' ἐκάστου τετραγωνικοῦ δακτύλου. Ἡ πείρα ἐν τούτοις ἀπέδειξεν ὅτι ὁ ὑποβρυχίως ἐργαζόμενος ἀναπνεύει ἄνευ πολλοῦ κόπου, ἔχει ἐλευθέρως πάντα τὰ ὄργανά του καὶ διατηρεῖ τὴν παρουσίαν τοῦ πνεύματος μέχρι τῆς εἰς 120 ποδῶν βάθος καταδύσεως· ἀλλὰ κτώθεν τῶν 150 ποδῶν ἡ ἐξωτερικὴ πίεσις ἐπιδρῶν ἀκαταγώνιστος ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν τοῦ ἀνθρώπου ὀργάνων καὶ ἡ ζωὴ αὐτοῦ κινδυνεύει. Ὁ ἀνθρώπος συνειθίζει εἰς τὴν διαφορὰν τῆς πίεσεως διὰ τῆς βαθμιαίας καταδύσεως. Ἡ ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας τοῦ ὕδατος πρὸς τὰ κάτω καὶ τὰ ἀνάπαλιν μεταβάσις αὐτοῦ πρέπει νὰ γίνεται βραδέως ὥστε ν' ἀποφεύγῃ ὁ δῦτης τὸν βῆμδον τῶν ὠτων καὶ τοὺς κατὰ τὴν κεφαλὴν πόνους, ἀπαραίτητα ἐπακόλουθα τῆς ἀποτόμου μεταβάσεως. Ὁ ἠλεκτρισμὸς μεταδίδων τὸ ἀσβεστον εἰς αὐτοῦ καὶ εἰς τὰ θαλάσσια βᾶθη παρέχει εἰς τὸν δῦτην τὸ μέσον ν' ἀπαλλάττεται ἐν μέρει ἐκ τῆς ζοφερότητος τοῦ ἐπικινδύνου τόπου ἐν ᾧ ἐργάζεται· ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς εὐνύκωτάτας περιστάσεις, ἡ ὄρασις του ἐν τῷ πυκνοτάτῳ ἐκείνῳ περιβάλλοντι δὲν ἔχει βεβαίως μικροσκοπικὴν τελειότητα. Ἀλ'

ΦΩΣ 'ΣΤΟ ΒΟΥΝΟ

Φῶς μακρυνό, φῶς μυστικό, ποῦ φαίνεσ' ἐκεῖ πέρα,
Ἐκεῖ ποῦ μέσα 'ς τῆς νυκτὸς τὸν ἀπλαστον ἀγέρα
Χωνεύουνε καὶ σβύνουνται καὶ ὅλα γίνουντ' ἕνα,
Λόφοι, λαγκάδια, οὐρανός, βουνὰ σκοτεινιασμένα!

Φῶς, ποῦ ὄνειράτα γλυκὰ 'ς τὸν νοῦ μου νανουρίζεις
Καὶ 'ς τὴν καρδιά μου ἡμέρα αἰσθήματα ξυπνίζεις
Γιὰ μιὰ ζωὴ ὄνειρευτή, γαλίνη, εὐτυχία,
Μέσ' 'ς τῆς μεγάλης φύσεως τὴ θεία ἡσυχία!

Τί νῆσαι; Ποιὸς σὲ ἀναψε; εἶσαι κανὲν ἀστέρι
Καὶ ἀνατέλλεις χαμηλὰ ἐμπρὸς 'ς τῆς γῆς τὴν πλώρη,
Ποῦ σὰν καρὰδι, τοῦρανοῦ περναῖ τ' ἀπόσκια μέρη;
Εἶσαι φωτιά ποῦ ἀναψαν χέρια θνητοῦ 'ς τὰ ὄρη;

Ἦ, ὄχι ἄστρο! κάλλιο νῆσαι φῶς 'ς τὴ γῆ μας γεννημένο,
Τὰ μυροδόλα τοῦ βουνοῦ νὰ καίης λιανοκλάδια,
Νὰ πέφτ' ἡ λάμψη σου γλυκεῖα σὲ ῥάχαις, σὲ λαγκάδια,
Κ' ἕνας βοσκὸς καλόκαρδος νὰ σ' ἔχη ἀνναμμένο.

Καὶ ὁ διαβάτης τῆς νυκτὸς ποῦ σὰν στοιχειὸ περναεῖ
Καὶ πέφτει καὶ σηκώνεται, φυσσομανᾷ κ' ἰδρῶνει
Στῆς ἀγριαῖς κακοτοπιαῖς, ἐγκάρδια νὰ βλογαῖ
Τὸ φῶς ποῦ χάρι ἀνέλπιστη τριγύρω του ἀπλώνει.

Ἡ νῆσαι λάμψις ἐκκλινοῦσας, ἐρημικὸ καντῆλι
Ἐμπρὸς σὲ εἰκονίσματα, Ἡ νῆσαι ἀγιοκέρι
Ποῦ σ' ἀναψε γιὰ τάξιμο ἀγνῆς παρθένας χέρι
Κι' ἀνάδευε κρυφῆ εὐχὴ μὲ τὰ δροσᾶτα χεῖλη

Ἡ νῆσαι φῶς ποῦ ἀναψε τὸ χέρι ἐρημίτου
Στὰ κορφοβούνια τὰ ψηλά, ὅπου μὲ περνεφάνεια
Ἡ φλόγα σου ἐλευθέρην ὀρμηῖ 'ς τὰ ἐπουράνια
Καθὼς ζητᾷ τὸν οὐρανὸ ἡ εὐσεβὴς ψυχὴ του.

Ναὶ τέτοιο φῶς σὲ ἤθελα νὰ ἦσαι, ποῦ σιμά σου
Ἀνθρώπινη κτυπᾷ καρδιά, καὶ τὴ γλυκεῖα φωτιά σου,
Ποῦ βυθισμένο 'ς ὄνειρα τὸ μάτι καμαρώνει,
Ἀνθρώπου χέρι συντηρεῖ, τρέφει καὶ δυναμώνει.

Ναί, τέτοιο φῶς ποῦ τὸ προῖ ὁ ἥλιος θὰ φωτίσῃ
Τὰ μαῦρ' ἀποκαΐδια του ζεστὰ ζεστὰ ἀκόμα,
Καὶ μέσ' ἀπὸ τὴ στάκτη του, ποῦ σμίγει μὲ τὸ χῶμα,
Τὴν ἐρχομένη ἀνοιξὴν λουλοῖδι θέν' ἀνθήσῃ.

Ναί, τέτοιο φῶς, ποῦ εἰς τὴ γῆ μὲ τὴ ζωὴ μας μοιάζει,
 Ποῦ καίεται, σπιθοβολᾷ, φωτίζει καὶ ζεσταίνει.
 Καὶ ὅταν σβύσῃ ὀλότελο, μέσ' ἀπ' τὴ στάκτῃ βγαίνει,
 Σὰν ἄνθος, ἢ ἐνθύμσις, ποῦ μένει κ' εὐωδιάζει.

Ἄλλ' εἶσαι ἄστρο! σιγανὰ σὲ βλέπω νὰ ψιλῶνης·
 Παίζει σὰν διαμαντόπετρα τὸ ἄυλό σου μάτι
 Καὶ ῥοβολᾷς 'ε τὸ σκοτεινὸ τοῦ χάους μονοπάτι
 Καὶ μὲ ἀγάπῃ πρὸς τὴ γῆ τὸ φῶς σου χαμπλώνεις.

Ἄχ, δὲν σὲ φθάνουνε θνητοῦ λαχτάρα, πόνος, ζάλη!
 Κι' ἂν ἠθελα τὴν ὥρ' αὐτὴ γιὰ σὲ νὰ ξεκινῶσω,
 Μποροῦσα μέσ' ε' τὰ σύμπαντα αἰῶνας νὰ βαδίσω,
 Χωρὶς τὸ ἀγιασμένο σου νὰ φθάσω περιγιάλι.

Ἄπ' τ' ἄστρο προτιμῶ τῆς γῆς τὴ χωματένια σφαῖρα,
 Ποῦ μὲ ἀγάπῃ καὶ καὶμὸ κρατῶ ἀγκαλιασμένη,
 Αὐτὴν ποῦ τῶν ὀνείρων μου εἶνε γλυκεῖα μπτέρα
 Καὶ τρέφει ὅ,τι ἀγαπῶ καὶ ὅ,τι μὲ πικραίνει.

Ἐδῶ τοὺς παραδείσους μου, ἐδῶ τοὺς ἔχω πλάσει,
 Ποῦ δὲν ὑπάρχουν πι' ὄμορφοι μέσ' ε' τὰ οὐράνια πλάτῃ!
 Καὶ μὲ τῆς γῆς αὐτῆς τὸ νοῦ, τῆς γῆς αὐτῆς τὸ μάτι
 Τ' ἄστέρια πι' ὄμορφα θωρῶ, πῶ μαγικὴ τὴν πλάσῃ.

Καὶ ἡ πνοή μου σὰν σβυστῆ, ψιλὰ δὲν θὰ πετάσῃ,
 Ἄλλὰ σὰν πόθου στεναγμὸς τὴν σφαῖρα θ' ἀγκαλιάσῃ,
 Καὶ 'ε τὸν αἰώνιο δρόμο τῆς ἀπ' ἄστρο σὲ ἀστέρι
 Μαζὶ μ' αὐτὴν θενὰ γυρνᾷ ἀθάνατο ἀγέρι!

ΑΡΙΣΤΟΜΕΝΗΣ ΠΡΟΒΕΛΗΓΙΟΣ

ΑΝΑΛΕΚΤΑ

Ὁ κεραυνός καὶ ὁ σιδηρόδρομος. Εἶνε κοινῶς παραδεξιμένον ὅτι ὁ κεραυνός δὲν πλήττει τοὺς σιδηροδρομικοὺς συρμούς. Πολλὰκι συνέθη συρμοὶ νὰ διέρχωνται μέσῳ καταγιγίδος, ν' ἀναδίδεται πλήθος σπινθήρων ἐκ τῶν τροχῶν καὶ τῶν σιδηρῶν ῥάβδων, χωρὶς νὰ γείνη ἐπ' αὐτῶν ἐκκένωσις μεγάλου ἠλεκτρικοῦ ρεύματος. Τοῦτο δέ, διότι ἐν γένει ἀμαξαὶ συγκοινωνοῦσαι διὰ σιδηρῶν τροχῶν μετὰ τοῦ εἰσάφους μεταδίδουσιν εὐκόλως εἰς τὴν γῆν τὸν ἐπ' αὐτῶν ἠλεκτρισμόν. Ἄλλ' ὑπάρχουσι καὶ ἐξαιρέσεις, ὡς συνέθη ἐσχάτως εἰς ταχύνσυρμόν ἐν Δισσάου τῆς Πρωσσίας. Οὗτος ἀφίκετο εἰς τὸν σταθμὸν μεθ' ὅλης τῆς ταχύτητος καὶ ὑπερβᾷ τὸ εὐρισκόμενον σημεῖον, μικροῦ δεῖν προσέκρουσε καὶ συνετρίβη ἐπὶ τινος τοίχου. Αἰτίος τούτου ἦτο κεραυνός, ὅστις πεσὼν ἐπὶ τῆς ἀτμομηχανῆς καθ' ὅδον ἐφόνευσε τὸν μηχανικόν καὶ ἀνέτρεψε τὸν θερμοστήν. Καὶ ἐν Γαλλίᾳ δὲ ἐπὶ τινος σιδηροδρομικῆς γραμμῆς ἐγένετο ὄχι πρὸ πολλοῦ μεγάλη κυκλοφορία κεραυνῶν, οἵτινες διέτρεχον κατὰ μήκος τὰς σιδηρᾶς ῥάβδους φωτοβολοῦντες τὸσον ὥστε οἱ συρμοὶ ἐκυλίσαντο κυριολεκτικῶς ἐπὶ πυρίνης ὁδοῦ, καὶ οἱ ἐπιβάται ἐγένοντο μάρτυρες θαυμασίου καὶ τρομακτικοῦ φαινομένου.

Ἡ Κλεοπάτρα. Μετὰ τινος ἐβδομαδᾶς θὰ παρασταθῇ ἐν Παρισίοις τὸ δράμα τοῦτο τοῦ Σαρδου πρωταγωνιστοῦσῃ τῆς Σάρρας Βερνάρ ἧτις θὰ ὑποδυθῇ τὸ πρόσωπον τῆς Αἰγυπτιακῆς βασιλίσσης. Πρὸς τοῦτο παρασκευάζεται καὶ γυμνάζεται αὐτὴ ἀπὸ πολλοῦ, ἔξοχος δὲ προμηνύεται ἡ ἐπιτυχία. Ἡ ἐντέλεια τῆς σκηρικῆς διασκευῆς θὰ εἶνε τσαυτὴ ὥστε καὶ ὁ ὄφρις ὅστις θὰ δώσῃ τὸν θάνατον εἰς τὴν Κλεοπάτραν διὰ τοῦ δηλητηριώδους σιέλου τοῦ δὲν θὰ εἶνε ἐκ κόμμοις ἐλαστικοῦ, ἀλλ' ὄφρις ἀληθινὸς καὶ ζωντανός, χωρὶς νὰ εἶνε φαρμακερός. Τὸν ὄφριν αὐτὸν θὰ προμηθευθῇ ἡ διάσημος ἡθοποιὸς ἐκ τοῦ δάσους τοῦ Φονταίνεβλώ ὅπου πολλὰ ἀβλαβῆ ἔρπετα φιλεῖται. Κατὰ τινος συνέντευξιν μετὰ δημοσιογράφου ἡ Σάρρα Βερνάρ ἐβεβαίωσεν ὅτι ἀπὸ τοῦδε συνειθίζει καὶ τὴν πρὸς τοὺς ὄφρεις ἐπαφὴν καὶ τὸν τρόπον καθ' ὃν πρέπει νὰ κρατῇ αὐτοὺς ὅπως μὴ ὀλισθαίνωσι, διότι ἐνδεχομένη ἐκ τούτου ἀποτυχία κατὰ τὴν ὑπερτάτην ἐκείνην στιγμὴν τοῦ θανάτου θὰ κατέστρεψε τὴν ἐντύπωσιν, ἧτις ἄλλως θὰ εἶνε μεγίστη ὡς ἐξ αὐτῆς τῆς παρουσίας τοῦ ἔρπετου.

Μεγαλοφροσύνῃ σκύλου. Ἐν τῷ ἀγγλικῷ περιοδικῷ «Longman's Magazin» ἐδημοσιεύθη ἐσχάτως περιεργότατον ἄρθρον περὶ μονομαχιῶν τῶν ζώων, ἐν τῷ ὅποιῳ καὶ πλεῖστα συμβάντα ἀναφέρονται καταδεικνύοντα μέχρι τίνος σημείου δύνανται νὰ ἐξεγερθῶσιν ἐνίοτε τὰ ἀγαθὰ ἢ πονηρὰ ὁρμήματα αὐτῶν. Εἰς σκύλος ἐκ τῶν μεγάλων τῆς Νέας Γῆς καθήμενος ἐπὶ ξυλίνης γεφυρᾶς ὑπερκειμένης ὁμητικῶν χειμᾶρρου ἔλαχε κόκκαλον. Ἄλλος σκύλος, «μποὺλ ντόκ» αὐτός, τὸν βλέπει καὶ ἔρχεται νὰ τοῦ τὸ πάρῃ. Μεταξὺ τῶν δύο ἐξ ἴσου ἰσχυρῶν ζώων ἀγὼν συνάπτεται, ὅστις ἀπολήγει εἰς κοινήν πτώσιν ἐντὸς τοῦ χειμᾶρρου. Καὶ ὁ μὲν σκύλος τῆς Νέας Γῆς κατορθώνει ἀμέσως νὰ φθάσῃ εἰς τὴν ὄχθην, ἀλλ' ὁ «μποὺλ-ντόκ» μάτην ἀγωνίζεται μὲ τὸ δυσκίνητον καὶ χονδρὸν σῶμά του

παρασύρεται ὑπὸ τοῦ ρεύματος καὶ φέρεται πρὸς βέβαιον θάνατον. Ὁ πρῶν ἀντίπαλος γυρίζει, τὸν βλέπει καὶ χωρὶς νὰ χάσῃ καιρὸν ῥίπτεται πάλιν εἰς τὸ ὕδωρ, ἀρπάζει αὐτὸν ἀπὸ τὸ δερμάτινον περιδέριον καὶ τὸν σύρει πρὸς τὴν ὄχθην. Ἐκεῖ οἱ δύο σκύλοι κυττάζονται μὲ τρόπον ἐκφραστικώτατον, σείουσι τὰς οὐρὰς εἰς ἐνδείξιν φιλικῆς διαλλαγῆς καὶ ἀποχωρίζονται.

Ὁ ἠλεκτρισμὸς τοῦ στόματος. Τὸ ἐξῆς πείραμα ἀναγράφει τὸ ἀγγλικὸν περιοδικὸν «Electrical Engineer» τοῦ ὅποιου ἡ ἐκτέλεσις εἶνε εὐκολωτάτη. Βάλετε ἔλασμα ζιγκου ὑπὸ τὴν γλῶσσαν καὶ ἐν τίλθρον μεταξὺ τοῦ ἄνω γείλους καὶ τῶν ὀδόντων. Καθ' ἣν στιγμήν κλείετε τὸ στόμα καὶ τὰ δύο μέταλλα ἔρχονται εἰς ἐπαφὴν παράγεται ἠλεκτρικὸν ρεῦμα καὶ πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν σας διέρχεται σπινθήρ. Ἄν κλείσετε τοὺς ὀφθαλμοὺς δὲν αἰσθάνεσθε τίποτε, διότι φυσικὰ τὸ ρεῦμα εἶνε ἀσθενές, ἀλλ' ἂμ.κ. τοὺς ἀνοίξετε, ἀναφαίνεται πάλιν ὁ σπινθήρ. Εἰς τὴν παραγωγὴν τοῦ ἠλεκτρισμοῦ συντείνει πλὴν τῶν δύο μετάλλων ἡ ὀξύτης τοῦ σιέλου.

ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἐπιστημονικά. Δύο γάλλοι μηχανικοὶ τοῦ ναυτικοῦ ἀσχολοῦνται εἰς τὴν ἐξερεύνησιν τοῦ βυθοῦ τοῦ πορθμοῦ τοῦ Καλαί, ὅπως βεβαιωθῶσιν ἂν θὰ ἦτο δυνατὴ ἡ θεμελιώσις γεφυρᾶς συνδεούσῃς τὴν Ἀγγλίαν μετὰ τῆς ἡπειρωτικῆς Εὐρώπης. Αἱ πρὸς τὰς γαλλικὰς ἀκτὰς γενόμεναι ἔρευναι ἀπέδειξαν ὅτι ὁ πυθμὴν εἶνε καὶ στερεὸς καὶ ὁμαλὸς καθ' ὅλα τὰ μέρη αὐτοῦ ἐξαιρουμένων τῶν σὺρτεων.

— Ἐν τῷ πανεπιστημίῳ τῆς Ὀδησσοῦ ὑπέστη εὐδοκίμως τὰς ἐπὶ διπλώματι ἐξετάσεις καὶ ἀνεκνήρυχθη τὸ πρῶτον διδάκτωρ τῆς ἱατρικῆς γυνὴ μωαμεθανὴ τὸ θρήσκευμα καλουμένη Κουλογιαρῶ-Χανούμ.

Καλλιτεχνικά. Ἡ βασίλισσα τῆς Ρωμανίας ἀπέστειλεν εἰς τὸν Σουλτάνον κατὰ τὸ ἰωβιλαῖον αὐτοῦ λαμπρὸν λεύκωμα φωτογραφιῶν γραφικωτάτων ἀπόψεων ἐκ τῶν Καρπαθίων. Εἰς ἐκάστην τούτων παρατίθενται ποιημάτια τῆς βασιλίσσης σχεσίῳ ἔχοντα πρὸς τὰς παραδόσεις τὰς ἀναφερομένας εἰς τὰς διαφόρους τοποθεσίας.

Θεατρικά. Ὁ Λεκόκ, ὁ διάσημος συνθέτης τῆς «Κόρης τῆς Κυρᾶς Ἀγγῶ» καὶ τοῦ «Μικροῦ δουκός» συνέθεσε νέον μελόδραμα, τὴν «Αἰγυπτίαν», τὸ ὅποιον προσερχῶς θὰ παρασταθῇ ἐν τῷ παρισινῷ Θεάτρῳ Folies Dramatiques.

— Ἐν Βερολίνῳ θὰ συσταθῇ λίαν προσεχῶς σοσιαλιστικὸν θεάτρον. Τὴν ἐπιχειρήσιν ἀνέλαβε γνωστός σοσιαλιστής, ὁ ἱατρός Βρούνο Βίλλε ὅστις συνέταξε τὸν κανονισμόν καὶ καθήρτισε τὰ συμβόλαια. Αἱ παραστάσεις θὰ γίνωνται ἐν τινὶ τῶν βερολιναιῶν θεάτρων, τῷ Ostend Theatre, τὴν δεξιῇ τῆς Κυριακῆς. Ἡ τιμὴ τοῦ εἰσιτηρίου, εὐτελεστάτη ἄλλως, θὰ εἶνε ἡ αὐτὴ δι' ὅλας τὰς θέσεις, διὰ κλήρου δὲ θὰ ὀρίζεται ἡ θέσις ἐκάστου τῶν θεατῶν ἐν τῷ θεάτρῳ.

— Κατὰ τὸ ἐσχάτως δημοσιευθὲν γαλλιστὶ «Θεατρικὸν ἡμερολόγιον» ὁ ὀλικὸς ἀριθμὸς τῶν παραστάσεων τῶν κυριωτέρων μελοδραμάτων ἐν τῷ παρισινῷ θεάτρῳ τοῦ Μελοδράματος ἔχει ὡς ἐξῆς: Οἱ Οὐγενότοι

ΒΟΥΛΓΑΡΟΙ ΧΩΡΙΚΟΙ

[Ἐκ φωτογραφιών]

παρεστάθησαν 861 φορές· ὁ Γουλιέλμος Τέλλος 767· Ῥοβέρτος ὁ Διάβολος 763· ἡ Εὐνοουμένη 609· ὁ Φάουστ 559· ἡ Ἰουδαία 525· ὁ Προφήτης 464· ἡ Ἀφρικανὴ 436· ὁ Ἄμλετ 250· καὶ ἡ Αἶδα, τὸ νεώτατον πάντων τούτων τῶν μελοδραμάτων 152.

ΠΑΝΤΟΙΑ

Ἐν τῷ δημαρχεῖῳ τῆς ἐν Ἀμερικῇ Φιλαδελφείας ἐστήθη τὸ μέγιστον ὰρολόγιον τοῦ κόσμου. Ἡ πλάξ αὐτοῦ ἔχει διάμετρον δέκα μέτρων, ὁ ὰροδείκτης 2 1/2 μέτρων καὶ ὁ λεπτοδείκτης τεσσάρων, ὁ δὲ κώδων, ὁ σημαίνων τὰς ὰρας, ἔχει βάρος 25000 χιλιogramμῶν. Τὸ ὰρολόγιον θὰ χορδίζεται ἐκὸςτην πρωίαν δι' ἡλεκτρικῆς μηχανῆς, ἐστημένης ἐν τοῖς ὰγογείοις τοῦ δημαρχεῖου.

— Δεξιότατος ἀκροβάτης καλούμενος Δίξων διήλθεν ἐσχάτως ὰπὲρ τὸν καταρράκτην τοῦ Νιαγάρα ἐπὶ τεταμένου σχοινίου. Χιλιάδες θεατῶν παρίσαντο κατὰ τὸ ἐπικίνδυνον τοῦτο γύμνασμα, οἷτινες ἐνθουσιωδῶς ἀνευφάνησαν τὸν Δίξωνα μετὰ τὴν ἐπιτυχῆ ἐκτέλεσιν.

— Κατὰ τινὰ ἔκθεσιν τοῦ ἐν Καντον τῆς Κίνας ἀγγλοῦ προξένου, ἐξήχθησαν ἐκ τῆς πόλεως ταύτης κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος 40,000 λίτραι ἀνθρωπίνων τριχῶν, ἀξίας ἐν ὄλῳ 8,000 φράγκων. Ἐκ τοῦ ποσοῦ τούτου μέγα μέρος ἀπεστάλη εἰς Εὐρώπην καὶ ἐκόσμησε βεβαίως τὰς κεφαλὰς πολλῶν κομψῶν κυριῶν.

— Ἀγγλαμερικανικὴ εἰταιρία ἴδρυσεν ἐν Ἰαγγέρῃ τοῦ Μαρόκκου χαρτοπαικτικὴν λέσχην. Ὁ Σουλτάνος τοῦ Μαρόκκου, εἶνε μέτοχος τῶν κερδῶν. Ἐν ἀρχῇ ἀπηγορεύθη αὐστηρῶς ὰπ' αὐτοῦ ἡ εἰς ταύτην φοίτησις γυναικῶν, ἀλλ' ἐπειδὴ ἐκρίθη τοῦτο ἄσῳμφορον, ἡ ἀπαγόρευσις περιωρίσθη μόνον εἰς τὰς μωαμεθανάδας.

— Ἐν διασημῷ ἐργοστασίῳ τοῦ Βερολίνου κατασκευάζονται κατὰ παραγγελίαν τοῦ Ἀυτοκράτορος τῆς Κίνας δύο ἔλκυθρα, τὸ ἐν πρὸς χρῆσιν αὐτοῦ καὶ τὸ ἄλλο πρὸς χρῆσιν τῆς μεγαλειοτάτης συζύγου του. Ἡ ἀξία ἀμφοτέρων ἀνέρχεται εἰς 25 χιλιάδας δραχμῶν. Ἐξετελέσθησαν δὲ κατὰ τὰ ἐκ Πεκίνου σταλέντα ὰποδείγματα. Ἐχουσι χρῶμα βαθύ ἐρυθρὸν καὶ χρυσαῖα ποικίλματα ἐν ἀφθονίᾳ καὶ καλλιτεχνικοῖς συνδυασμοῖς.

ΑΙ ΕΙΚΟΝΕΣ

Βούλγαροι χωρικοί. Αἱ δύο μικραὶ εἰκόνες ληφθεῖσαι ἐκ φωτογραφιῶν παριστάσι χωρικῶν καὶ χωρικῆν ἐκ τῶν περιγῶρων τῆς Σόφιας, φέροντας τὰς ἰδιορρυθμοτάτας ἐγχωρίους αὐτῶν στολάς. Προσεχῶς δὲ θὰ δημοσιευθῶσιν ἐν τῇ Ἔστῃ καὶ ἄλλαι εἰκόνες ἐνδυμάτων καὶ τύπων τῶν διαφόρων λαῶν τῆς Ἀνατολῆς, αἷτινες θ' ἀποτελέσωσι πλουσίαν καὶ ποικιλωτάτην σειράν.

ΕΔΩ Κ'ΕΚΕΙ

Πάππος καὶ ἔγγονος. Πάππος χορεύει τὸν μικρὸν ἔγγονόν του καθισμένον εἰς τὸ γόνυ του καὶ τὸν ἐρωτᾷ: — Νίκο, σ' ἀρέσει νὰ πηγαίνης ἔτσι καβάλλα ἐς τὸ πόδι μου; Καὶ ὁ μικρὸς ἀφελέστατα; — Μ' ἀρέσει, παππού, μὰ καλλίτερα θὰ μ' ἀρεσε ἂν ἦσουν ἀληθινὸς γάϊδαρος.

Ῥητὴ συμφωνία. Χωρικός προσκαλεῖταιτρὸν νὰ ἰδῇ τὴν πάσχουσαν σύζυγόν του καὶ κωδωνίζων τάλληρὰ τινὰ ἐν τῇ παλάμῃ του λέγει: — Γιατρέ μου, ἂν μου τῆ γλυτώσης κι' ἂν μου τὴν πεθάνης θὰ πάρης δέκα τάλαρα. Ἡ ἄσθενής μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀπέθανεν. Μετὰ τὴν κηδείαν στέλλει ὁ ἰατρός καὶ ζητεῖ χρήματα ἀπὸ τὸν χωρικόν. Ἐκεῖνος μεταβαίνει αὐτοπροσώπως καὶ τὸν ἐρωτᾷ: — Τί χρήματα ζητᾷς, γιατρέ μου; — Ἐκεῖνα ποῦ μοῦ ὰποσχέθηκες. — Αἶ, καλά; εἶπα ἂν μου γλυτώσης τῆ γυναῖκα; μοῦ τῆ γλυτώσες; — Ὅχι! — Μοῦ τὴν πέθανες λοιπόν; — Ὅχι, ὄχι! — Τότε τί ζητᾷς;

ΤΡΕΙΣ ΓΝΩΜΑΙ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Εἶσαι εὐτυχὴς ὄταν ἔμπορῆς νὰ πράξης ὄτι θέλεις καὶ ἔχεις πράξῃ ὄτι πρέπει.

*

Τὸ πνεῦμα δύναται νὰ μιμηθῇ τὴν καρδίαν ἢ καρδία δὲν δύναται νὰ μιμηθῇ τὸ πνεῦμα.

*

Ἀξιολύπητος ἄνθρωπος δὲν εἶνε ὅστις ἐλπίζει τὸ ἀδύνατον, ἀλλ' ὅστις οὐδὲν ἐλπίζει.